

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Финансијска структура Фонда ПИО врло повољна, априлске пензије за категорију запослених, који чине 85 одсто укупног броја пензионера, у целини исплаћене из изворних прихода Фонда

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

АПРИЛСКЕ ПЕНЗИЈЕ БЕЗ ДОТАЦИЈА ИЗ БУЏЕТА

**ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање**

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарииа
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАНОВНИШТВА – 11. ЈУЛ

Седам милијарди и бројимо...

Ако бисмо хтели да будемо потпуно прецизни, човечанство се већ сасвим приближило осмој милијарди становника, или најпрецизније – према светском „бројачу“ Worldometers-у, веб страници која у реалном времену прикупља и обједињује статистичке податке, на планети нас тренутно има седам милијарди и 955 милиона.

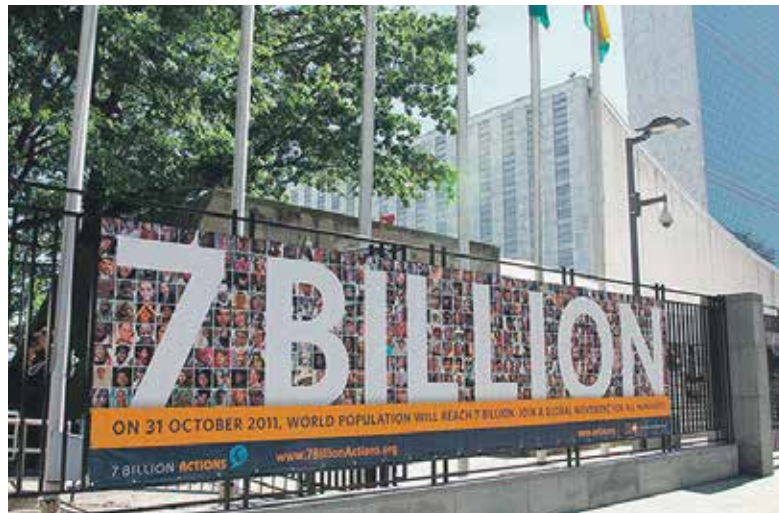
Са свешћу о томе свет је, као и стручњаци, и даље подељен на оне који истичу напредак у развоју медицине који је продужио животни век, смањио смртност мајки и деце и довео до развоја вакцина, и друге, подједнако бројне, који тврде да је планета на ивици катастрофалне пренасељености и колапса.

Иста предвиђања кажу да ће до 2100. године светска популација „успорити“ на приближно 10,9 милијарди али и то ће, према истраживачима, бити превелик терет за Земљу.

Овај драматичан раст од друге половине 20. века у великој мери вођен је повећањем броја људи који су преживели репродуктивну доб, док је брзо ширење образовања учинило становништво здравствено свесним. Све је праћено великим променама у стопама фертилитета, повећањем урбанизације и убрзаном миграцијом. Од 1900. године просечни очекивани животни век глобално се више него удвостручио и сада је 73,2 године. Поред тога, у читавом свету је регистрован висок ниво урбанизације и миграције –

2007. је била прва година у којој је више људи живело у урбаним него у руралним подручјима, а до 2050. године око 66 одсто светске популације живеће у градовима.

За природу то је врло кратак временски период прилагођавања. Због тога земље широм света и обележавају Дан становништва са циљем да се усмери пажња на хитност и важност питања популације, укључујући њен однос према животној средини и развоју.

Банер постављен испред зграде УН у Њујорку на дан када је становништво стигло до седам милијарди

У сусрет још једном Међународном дану становништва, којим се симболично обележава 11. јул 1987, дан када је планета добила петомилијардитог становника, поново се, дакле, актуелизују проблеми који расту са растућом глобалном популацијом. А док је светском становништву била потребна читава његова историја до 19. века да стигне до прве милијарде (1804), до друге му је требало само 123 године, а већ 1960. заокружило се на три. У наредних 40 година становништво на Земљи се удвостручило и 2000. прешло шест милијарди. Седам смо напунили, како статистичари кажу, 31. октобра 2011, ове године хитамо ка осмој а десета милијарда становника очекује се, према проценама Уједињених нација, 2057. Такође се очекује да ће 2050. године једино популација Европе бити мања него 2017.

Најновији извештаји објављени прошле године сугеришу, међутим, да би бројке могле да буду мање од пројекција, те да се први пут у модерној историји очекује да ће светско становништво практично престати да расте до краја овог века, великим делом због пада глобалне стопе фертилитета.

Најстрашнија упозорења научника нису се срећом остварила, али и даље се не смањује забринутост око трошења природних ресурса, климатских промена, пропадања земљишта, ефекта стаклене баште...

Краткорочно, губитак свеже воде је најтежа могућа од свих последица јер Земља располаже са само три одсто слатке воде. Иако се већина људи који читају овај текст неће никада сусрести са тим проблемима, они се већ дешавају широм света. Даље, Извештај о живој планети за 2020. годину је, рецимо, утврдио да је популација неких дивљих животиња за мање од педесет година, од 1970, опала у просеку за 68 процената.

У идеалном свету осам милијарди људи значи осам милијарди могућности за здравије друштво. Знамо, пак, да идеално не постоји али увек постоји место за наш лични допринос – за почетак, да чувамо воду; да купујемо мудро и поново користимо; да смањимо амбалажу и рециклирамо; да бирамо одрживо и да с времена на време понешто засадимо.

Онда се можемо надати отпорној будућности и за следеће генерације.

М. Јовановић

РЕЉА ОГЊЕНОВИЋ, ЗАМЕНИК ДИРЕКТОРА ФОНДА ПИО

Априлске пензије без дотација из буџета

Исплата априлских пензија за категорију запослених реализована је у потпуности из средстава Фонда ПИО и за ту намену Фонд није повукао ни један динар дотација из буџета Републике Србије, изјавио је Реља Огњеновић, заменик директора Фонда ПИО. Како је истакао, то су изузетно повољни показатељи који су директни индикатори економске политике коју води Република Србија и која показује прави ефекат кроз функционисање пензијског система.

– Укупно наплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање у периоду од 1. јануара до 31. маја 2022. године су за 3,3 милијарде виши од пла-

Реља Огњеновић, заменик директора Фонда ПИО

нираних Финансијским планом, а у односу на првих пет месеци 2021. године у овој години је наплаћено више изворних прихода за 20,5 милијарди динара.

Финансијска структура Фонда ПИО данас је врло повољна и није изненађење што смо исплату пензија за категорију запослених, који су најбројнији

и чине 85 одсто укупног броја пензионера, исплатили у целини из изворних прихода Фонда – нагласио је заменик директора Фонда.

Огњеновић је подсетио да је 2021. године Фонд ПИО први пут, после неколико деценија, за два месеца исплатио пензије корисницима из категорије запослених без ангажовања буџетских средстава, док су на нивоу целе 2021. године дотације из буџета сведене на 14,8 процената. Уколико се настави овај тренд у наплати доприноса и порасту броја запослених, реално је очекивати да ће у овој години финансијска структура Републичког фонда ПИО бити још повољнија.

Г. О.

ПРЕДСТАВНИЦИ ФОНДА У САВЕЗУ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

Заједнички циљ – бољи живот корисника пензија

Реља Огњеновић, проф. др Андреја Савић, др Александар Милошевић и Драган Петковић

Заменици директора Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић и др Александар Милошевић, 20. јуна ове године били су у службеној и пријатељској посети Савезу пензионера Србије где су разговарали са проф. др Андрејом Савићем, председ-

ником САПЕНС-а и Покрета трећег доба Србије, и секретаром САПЕНС-а, Драганом Петковићем. Важна тема разговора било је даље унапређење сарадње Фонда и ове најбројније пензионерске асоцијације, нарочито у светлу спровођења свих видо-

Још боља сарадња за добробит пензионера

ва друштвеног стандарда пензионера и другим заједничким активностима које ће, уз највеће до сада повећање пензија које је најавио председник Републике, Александар Вучић, допринети квалитетнијем животу пензионера.

Г. О.

САСТАНАК ДИРЕКТОРА ФОНДОВА ЗА ПИО ДРЖАВА НАСТАЛИХ НА ПРОСТОРУ СФРЈ

Ризик претворен у прилику за напредак

Са састанка директора фондова држава са простора некадашње СФРЈ

Традиционални 12. Сусрети директора фондова/завода за пензијско и инвалидско осигурање држава насталих на простору СФРЈ ове године одржани су у Републици Хрватској, у Дубровнику, од 8. до 10. јуна. Састанак директора носилаца обавезног пензијског осигурања тематски је био фокусиран на међусобно упознавање са изменама у законима којима је регулисана материја пензијског и инвалидског осигурања, праћење промена у окружењу и решавање актуелних питања која се односе на спровођење међународних споразума о социјалном осигурању, као и размену података о ефектима билатералне електронске размене података. Основна тема састанка била је „Рад и коришћење пензије“, односно законски основи за могућности пензионера да се радно ангажују.

Велика пажња на сусретима директора посвећена је презентовању измена и допуна закона којима је регулисан пензијски систем, будући да су све државе искористиле период пандемије да додатно уреде своје системе и створе правни основ за нове или надограђене пословне про-

цесе. Да би се грађани заштитили, а услуга пружила у условима појачаног здравственог ризика, морале су се мењати процедуре и начин остваривања и коришћења права и, као што је

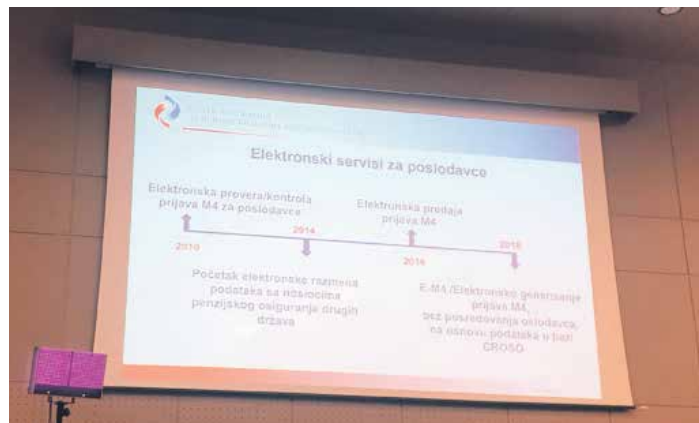
кацију, односно у којој мери је класичан начин остваривања права у пензијским системима превазиђен. Фондови пензијског осигурања у свим државама региона су показали висок

други рад само за одређене врсте пензионера, негде уз обуставу исплате пензија док траје осигурање... У сваком случају, да би пензионер који остварује право на пензију по основу стажа у више држава ушао у обавезно осигурање мора претходно да провери у свакој држави која му исплаћује пензију или део пензије да ли има право, и у ком обиму и у ком периоду сме да уђе у обавезно осигурање да му из тог разлога не би била обустављена исплата оствареног права.

Домаћин сусрета је једну тачку дневног реда посветио изазовима и искуствима чланства у Европској унији, указујући на утицај права ЕУ на националне системе држава чланица, на искуства припреме за чланство и приступање ЕУ, електронску размену података, коришћење средстава из фондова ЕУ и сл.

Сусрети директора су прошли у традиционално конструктивној и пријатељској атмосфери, нарочито у ситуацији када је направљена пауза, јер у претходне две године, због ризика пандемије, није било основа за њихово организовање.

Јелица Тимотијевић

Презентација Републичког фонда ПИО

било очекивано, све државе су усмериле активности ка аутоматизацији, односно дигитализацији пословних процеса. Из тог разлога је и тема електронских услуга које фондови пружају грађанима, послодавцима и институцијама имала велику пажњу присутних, јер су представници фондова приказали како је који систем успоставио електронску услугу и комуни-

степен виталности и настали глобални ризик претворили у прилику за напредак.

Правни основ за радно ангажовање пензионера била је основна тема 12. Сусрета директора и, како се из презентација чуло, предвиђено је у свим државама али су конкретни услови врло различити. Неки системи омогућују рад до половине радног времена, неки

Преузимање података ускоро и за паушалце

На основу Закона о пореском поступку и пореској администрацији, министар финансија донео је Правилник о пореској пријави за порез по одбитку којим је прописан образац ППП – ПД. Од 1. марта 2014. године Појединачна пореска пријава о обрачунатим порезима и доприносима (ППП-ПД) подноси се у електронском облику, преко портала Пореске управе (ПУ).

Порески обавезник електронски попуњава и шаље Пореској управи образац ППП-ПД, а ПУ спроводи контролу исправности поднетих пореских пријава и након контроле прослеђује податке Централном регистру обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО). Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање преузима податке од ЦРОСО и утврђује податке о стажу осигурања, заради, односно основици осигурања, као и о износу плаћених доприноса.

Од 1. марта 2014. промењен је начин плаћања доприноса по одбитку, тако да имамо два начина, и то у зависности од врсте примања.

У примања на основу којих се плаћају доприноси по одбитку спадају: зараде (примања изједначена са зарадама); накнаде по основу привремених и повремених послова; зараде оснивача/члана привредног друштва који је у радном односу у привредном друштву чији је оснивач/члан; личне зараде предузетника; личне зараде физичког лица обавезника ПДВ; личне зараде носиоца породичног пољопривредног газдинства који води пословне књиге, као и уговорене накнаде. Примања на која се не плаћају доприноси по одбитку су примања оснивача/члана који ради у привредном друштву чији је оснивач без заснивања радног односа; предузетника који порез и доприносе плаћа на опорезиву добит; предузетника који порез на доходак грађана плаћа на паушално утврђен приход; носиоца и члана пољопривредног домаћинства, члана мешовитог домаћинства, члана породичног пољопривредног газдинства, и носиоца породичног пољопривредног газдинства који није обавезник ПДВ и не води пословне књиге.

До 28. фебруара 2014. уплата доприноса по одбитку вршила се на уплатне рачуне групе 843 (посебни рачуни за ПИО, здравство, незапосленост, по категорији осигураника), а од 1. марта те године уплата доприноса по одбитку се врши на јединствени уплатни рачун за обједињену наплату пореза и доприноса по одбитку: 840-4848-37, без обзира за који период се допринос плаћа (пре или после

1. 3. 2014). То значи да су послодавци који су редовно исплаћивали зараде уплатили само допринос за јануар на рачуне 843, а допринос за остале месеце, почев од фебруара 2014, на уплатни рачун 840-4848-37. Од 1. 3. 2014. уплата доприноса се и даље вршила на уплатне рачуне групе 843 само за примања на која се порез и доприноси не плаћају по одбитку.

Пошто је од тог датума промењен начин плаћања пореза и доприноса по одбитку, у складу са тим од тада је промењен и начин пријема пријава М-4. До 28. 2. 2014. послодавац је подносио ПП ОД обрасце, изводе банака, као доказ о уплаћеним доприносима, платне спискове, картоне зарада, рекапитулацију, као и пријаву М-4 оверену печатом послодавца. Од 1. 3. 2014. до 31. 12. 2017. године послодавац је у обавези да поднесе пријаву М-4 оверену печатом послодавца. Податке из поднетих пореских пријава Фонд ПИО је преузимао од ЦРОСО. Овлашћени радник Фонда је вршио контролу исплаћених зарада и уплаћених доприноса из преузетих података и преузимао пријаве М-4 које је поднео послодавац.

Одредбама члана 16 Закона о изменама и допунама Закона о ПИО, који се примењује од 1. 1. 2019, прописано је да се подаци које су садржале пријаве података за матичну евиденцију преузимају, односно уносе у матичну евиденцију у електронској форми, на основу службених евиденција које воде државни органи, организације и послодавци, као и на основу јавних исправа и других доказа заснованих на документацији и евиденцијама које се воде у складу са законом и које се Фонду достављају у електронској форми.

У складу са тим, подаци о стажу осигурања, заради и накнади зараде (Е-М4) за 2018. и

наредне године генеришу се на основу података преузетих из пореских пријава (ППП ПД) преко апликације у коју су уграђена правила на основу којих се утврђује стаж осигурања, зарада и накнада зараде у матичној евиденцији. Приликом преузимања података из појединачних пореских пријава ППП ПД од ЦРОСО Фонд, на основу правила која су у складу са одредбама Закона о ПИО, Закона о доприносима, Закона о раду, Закона о порезу на доходак, електронски генерише податке о стажу осигурања, зарадама, накнадама зарада.

До сада је Фонд имплементирао податке из појединачних пореских пријава ППП ПД и генерисао податке о стажу осигурања, зарадама и накнадама зарада за лица која су обавезно осигурана по основу запослења код послодавца који исплаћује зараде; за предузетнике и предузетнике пољопривреднике који исплаћују зараду; осниваче привредних друштава који исплаћују зараду за обрачунски период од 1. 9. 2004; осигуранике по основу обављања привремених и повремених послова, и за кориснике новчаних накнада код Националне службе за запошљавање.

Имајући у виду да су до сада генерисани подаци о стажу осигурања, заради, накнади зараде и висини уплаћеног доприноса за осигуранике запослене код послодавца који је и обавезник уплате доприноса по основу исплаћене зараде, у наредном периоду ће се спровести активности у вези са поступком преузимања података из пореских пријава за осигуранике који плаћају доприносе на основу решења Пореске управе (паушалци и самоопорезујући).

Нела Миладиновић

МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА РЕГИОНАЛНЕ АСОЦИЈАЦИЈЕ СЛЕПИХ БАЛКАНА

Подршка слепим и слабовидим особама

Србија је имала част да буде домаћин 28. по реду Међународне конференције регионалне асоцијације слепих Балкана, одржане од 19. до 22. јуна, у хотелу „Мона плаза“ у Београду. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања финансијски је подржало организацију конференције, а поред представника регионалних асоцијација слепих Балкана, учествовали су и представници Европског савеза слепих, Савеза слепих Мађарске, Савеза слепих Словеније и други сарадници Савеза – представници државних институција, амбасада, независних организација и образовних установа.

На свечаном отварању, одржаном 20. јуна, министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић, указала је на одличну сарадњу коју Министарство има са Савезом слепих Србије и истакла да континуирана подршка и помоћ неће изостати ни у будуће ради још бољег квалитета живота слепих и слабовидних особа.

– Ту смо да вас подржимо и да вас укључимо апсолутно у све активности за добробит свих нас. Слепе и слабовиде особе треба не само да буду укључене у све друштвене активности, већ друштво може и много да научи од њих – рекла је мини-

Милан Стошић, председник Савеза слепих Србије

старка и додала да је ресорно министарство у претходних пет година Савез слепих Србије подржало са више од 100 милиона динара, те да је један од најзначајнијих подржаних пројеката адаптација и опремање Библиотеке „Др Милан Будимир“, која је највећа библиотека тог типа на Балкану и једна од највећих у Европи.

Председник Савеза слепих Србије, Милан Стошић, изјавио је да је конференција, између осталог, и прилика да се анимирају руководство и институ-

ције како би се сви укључили и пружили подршку. Истовремено то је и прилика да представимо нашу земљу пред гостима из иностранства.

– Конференција има за циљ да кроз извештаје свих земаља укаже на најбоља решења ових битних питања како бисмо могли да их имплементирамо у наше законодавство. Треба истаћи и да је ове године посебан акценат стављен на образовање јер оно има пресудан значај за нашу популацију. Образовањем се практично

Култура за све

Представница Туристичке организације града Београда, Љиљана Алајбеговић, указала је на значај пројекта који је имплементиран у сарадњи са Савезом слепих Србије, а то је доступност споменика културе слепим и слабовидим особама и инклузија. Одличан пример за то је тактилна табла испред Храма Светог Саве, која на Брајевом писму, на српском и енглеском језику, описује наш значајан туристички локалитет.

Министарка проф. др Дарија Кисић

обезбеђују интеграција, социјализација и боље функционисање слепих и слабовидних особа, а тиме се стварају и бољи услови за њихово радно ангажовање – закључио је Милан Стошић.

Изасланица председника Републике Србије, Александра Вучића, Верица Лазивић, примила је у име председника повељу почасног члана Савеза слепих Србије, додељену за његове посебне заслуге за унапређивање квалитета живота слепих и слабовидних особа, али и подршку у раду коју пружа Савезу.

Отварању конференције присуствовала је и министарка за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Гордана Чомић.

У оквиру радног дела конференције представљени су извештаји о положају слепих и слабовидних особа, проблемима са којима се сусрећу, о законским решењима у области социјалне заштите и пензијског и инвалидског осигурања.

Драгана Лукић Лазовић

Јубилеј Фонда ПИО Републике Српске

Свечаном академијом у Административном центру у Бањалуци ће се, 30. јуна 2022. године, обележити 30 година постојања и рада Фонда ПИО Републике Српске и Дан службе пензијског и инвалидског осигурања. Овом приликом биће презентован развојни пут и евоциране успомене на рад Фонда ПИО, једне од нај-

већих институција у Републици Српској, а истовремено ће се институцијама и појединцима који су допринели развоју Фонда уручити пригодне захвалнице и признања. Међу добитницима признања је и Драгана Калиновић, директор Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, која ће ово признање примити

као знак захвалности за изузетну сарадњу, разумевање, заједнички рад и све што је у претходном периоду учинила на унапређењу односа два Фонда.

Свечаној академији присуствоваће највиши представници републичких органа Републике Српске, представници привредних, културних

и јавних институција из Републике Српске и заслужни појединци, а посебно место припада делегацији из Републике Србије, коју предводи проф. др Дарија Кисић, министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и највиши менаџмент Републичког фонда ПИО.

Ј. Т.

Добра сарадња са удружењима

Савез пензионера Србије (САПЕНС), у сарадњи са Фондом ПИО, 1. јуна ове године, у просторијама Клуба пензионера „Љубић кеј“, Удружења пензионера града Чачка, завршио је акцију расподеле дониране, коришћене, рачунарске опреме удружењима пензионера. У клубу на Љубићком кеју рачунарску опрему добила су удружења пензионера из петнаест општина и градова са територије Западне Србије и Шумадије: Чачка, Лучана, Чајетине, Севојна, Пожеге, Косјерића, Ариља, Крагујевца, Аранђеловца, Тополе, Лапова, Крушевца, Ћићевца, Краљева и Врњачке Бање. Додели су, између осталих, присуствовали и председник Управног одбора Фонда ПИО, Данило Вујичић, директорка Филијале Чачак, Светлана Рацковић, као и представници локалне самоуправе. Донирану опрему председницима удружења уручили су проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије, и секретар САПЕНС-а Драган Петковић.

Комплекти рачунарске опреме се састоје од коришћених рачунара, монитора, штампача и пратеће опреме, која је доведена у потпуно функционално стање. Та опрема ће удружењима пензионера послужити за бољу међусобну комуникацију али и за

**Директорка Филијале Чачак
Светлана Рацковић**

повећање информатичке писмености старијих грађана.

Према речима Светлане Рацковић, директорке Филијале Чачак, ради се о опреми која је у систему модернизације технолошке опреме замењена напреднијом.

– За удружење пензионера то је сасвим довољно технолошки напредна опрема, па смо им је донирали. Њима је то од великог значаја, а за нас није много. А и да јесте, за њих бисмо урадили и много више. Одржавамо врло интензивну и блиску сарадњу, на дневном нивоу. Подршка Фонда се одражава кроз бесплатну рехабилитацију за кориснике пензија, кроз солидарну помоћ, подршку за њихове спортске и културне активности. Наша сарадња на обострано

задовољство функционише веома добро – нагласила је Светлана Рацковић.

Председник Удружења пензионера Чачка, Миладин Савић, навео је да Чачак има 27.000 пензионера, а њих 11.000 су чланови удружења.

– Имамо изванредну сарадњу са Фондом ПИО и са нашом локалном самоуправом. Помажемо пензионерима тако што им обезбеђујемо огрев, разне пакете и све што им је неопходно за нормалан живот. Донација компјутерске опреме нам пуно значи – рекао је Савић.

Председник САПЕНС-а Андреја Савић је подсетио да су протекле две године биле тешке за пензионере, али се нада да ће у наредном периоду бити учињено све да им се изађе у сусрет.

– Пензионери су врло значајан део укупне популације Србије. Држава је у протеклом периоду имала коректан однос, а економски пакети подршке су у знатној мери олакшали положај наших најстаријих суграђана. Међутим, као валидан социјални актер у друштвеном дијалогу са државом, и у наредном периоду ћемо имати пуно задатака да утичемо на побољшање материјалног положаја, наравно, уз економске могућности државних финансија – рекао је, поред осталог, Андреја Савић. **Г. О.**

КОНАЧНА РАНГ ЛИСТА ЗА УПУЋИВАЊЕ КОРИСНИКА НА РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

Бање чекају пензионере

На огласним таблама организација корисника пензија, односно Савеза пензионера Србије и Удружења пензионера Србије „Независност“, и огласним таблама свих организационих јединица Фонда ПИО 8. јуна ове године објављене су коначне ранг листе пензионера који су остварили право на десетодневну рехабилитацију у бањама о трошку Фонда.

Да подсетимо да су за бесплатну рехабилитацију у српским бањама ове године могли да се пријаве корисници пензија са пребивалиштем на територији Републике Србије чија примања не прелазе 30.978 динара и који од 2020. године нису користили то право. Број поднетих пријава корисника увек је велики, а ове године ће 16.800 пензи-

онера моћи да искористи ову погодност.

– Ове године се на оглас јавило 53.079 пензионера. Свака пријава се унесе у систем, а систем даље сам повлачи, из базе исплате, податке о томе да ли корисник који се пријавио испуњава услове конкурса и систем сам додељује бодове. То значајно олакшава посао, али је потребно сваку појединачну пријаву обрадити јер се дешава да се адресе не поклапају, да недостаје документација или се пријаве дуплирају, па онда позивамо кориснике у жељи да све буде прецизно и да се не би догодило да обавештење о упућивању на рехабилитацију не стигне до корисника. Добра организација и комуникација међу нама који радимо на тим пословима у Фонду је веома важна, али

подједнако је важна и комуникација са пензионерским организацијама, које такође примају пријаве, као и са запосленима у РХ центрима и бањама који су ангажовани на реализацији овог посла – каже Јелена Бучевац, руководилац финансијско-рачунодствених послова у Одељењу за план и анализу у Дирекцији Фонда ПИО.

Према Правилнику о друштвеном стандарду корисника

пензија РФ ПИО, за бесплатну рехабилитацију у бањама у 2022. години издвојено је 552 милиона динара што је, према ценама смештаја и услуга, омогућило да 16.800 пензионера оде на рехабилитацију у неку од 25 бања у Србији. Филијале Фонда ПИО увелико шаљу обавештења корисницима који су остварили право на бесплатан опоравак.

Ј. Томић

Ниш: стипендије за младе Роме

Према конкурс за наставну 2022/2023. годину који је расписао град Ниш, додељене су стипендије за ученике средњих школа и студенте ромске националности.

Од 57 пријављених средњошколаца услов је испунило њих 47, а висина предвиђене финансијске помоћи је 7500 динара месечно. Када је реч о академцима, четворо од 11 аплицираних на нивоу месеца ће добити по 12,5 хиљада динара.

Такође, из Скупштине града су најавили да ће пријава за наредну школску годину бити у јануару и обећали измирење заосталих стипендија у наредном периоду.

Подсећамо да је овогодишњи конкурс спроведен у складу са локалним активациоим планом за социјално укључивање Рома и Ромкиња у свакодневне токове живота и једна од мера је субвенционисање образовања. Планом је предвиђено да се у ту сврху у периоду од 2021. до 2023. године из буџета града издвоји по 10 милиона динара годишње.

Књажевац: обновљена Зелена пијаца

Књажевачка Зелена пијаца опремљена је новим тезгама, те је добила сасвим нови изглед и већи и функционалнији простор за продају.

Пројекат реконструкције пијаце урадила је општина Књажевац уз помоћ и подршку Министарства за државну управу и локалну самоуправу. Пројекат је део Програма „Партнерство за локални развој“ којим се у низу општина финансирају и изводе неки инфраструктурни објекти у циљу побољшања услова живота локалног становништва.

– Велику захвалност дугујемо ресорном министарству јер је препознало важност реализације пројекта санације Анекса 3, наше градске Зелене пијаце – рекао је Бранислав Јосифовић, члан Привременог органа општине Књажевац.

Књажевчанима је сада омогуће на угоднија куповина, а побољшани су и услови рада продаваца.

Аранђеловац: Мермер и звуци, 57. пут

Овогодишња, 57. Смотра уметности „Мермер и звуци“, која се традиционално одржава у Аранђеловцу у парку Буковичке бање, свечано ће бити отворена 2. јула. Смотра ће трајати до септембра, и у том периоду ће, поред редовних вајарских радионица, бити уприличено низ изложби, позоришних представа и концерата.

Међународна смотра уметности „Мермер и звуци“, основана је још 1966. године и једна је од најугледнијих манифестација у Србији. Смотру вајара и керамичара прате музички, књижевни, ликовни, филмски и фолклорни програми. Јединствен због синтезе музике, вајарства, сликарства и књижевности, овај фестивал се сматра једним од највреднијих по уметничком значају.

Две стотине уметника досад је оставило Аранђеловцу око седам стотина радова који чине збирку Симпозијума „Свет керамике“ Смотре уметности „Мермер и звуци“. Све скулптуре које се израђују остају у Народном музеју Аранђеловца, односно у великој збирци експоната. То је једна од најбројнијих и најзначајнијих збирки не само у Србији већ и у овом делу Европе.

Алибунар: пола века Позоришних дана Румуна у Војводини

У оквиру педесетих, јубиларних Позоришних дана Румуна у Војводини, позоришна трупа „Кону Алеку“ из Алибунара извела је енглески комад „Како покварити позоришну представу“. У режији Јулијана Урсулескуа, премијерна изведба била је 2. јуна на сцени Дома културе у Алибунару. Уједно, трупа је овом представом обележила и две деценије од оснивања.

Позориште „Кону Алеку“ из Алибунара за 20 година успешног рада приказало је 25 позоришних представа на румунском језику, шест радио драма и три представе на српском језику. По речима руководиоца алибунарског позоришта Ремуса Берлована, комад који су извели поводом јубилеја тренутно се игра и у позоришту на Бродвеју. Радује чињеница да позориште у Алибунару окупља искусне глумце и интелектуалце који успешно негују свој матерњи језик и граде мостове сарадње на пољу позоришног стваралаштва.

Поново Дани разговора са Немачком

Након паузе проузроковане пандемијом ове године ће бити настављени и Међународни дани разговора са Немачком. Саветодавни дани представника фондова пензијског осигурања Србије и Немачке биће одржани најпре у Минхену 12. и 13. јула 2022, док ће у Србији градови домаћини бити Ћуприја – 13. септембра, и Београд – 14. септембра ове године.

Грађани који имају стаж осигурања навршен у Србији и Немачкој и корисници права из пензијског и инвалидског осигурања остварених применом билатералног споразума о социјалном осигурању закљученог између наше земље и Немачке на овим саветовањима могу да добију бесплатну правну помоћ или да реше своје недоумице и проблеме у вези са остваривањем права из ПИО. Републички фонд ПИО ће благовремено обавестити све заинтересоване о терминима и начину пријављивања за саветовање у Србији.

Просечна нето зарада у априлу – 73.012 динара

Према подацима које је објавио Републички завод за статистику, просечна зарада без пореза и доприноса у априлу у Србији била је 73.012 динара. Просечна бруто зарада за април износила је 100.727 динара.

Раст бруто зарада у периоду од јануара до априла ове године, у односу на исти период прошле године, износио је 13,2 одсто номинално, односно 3,9 одсто реално. Истовремено, нето зараде су порасле за 13,1 одсто номинално и за 3,9 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за април 2022. реално су више за 2,6 одсто.

Медијална нето зарада за април била је 55.267 динара, што значи да је 50 одсто свих запослених у Србији остварило зараду до овог износа.

Четири месеца солидарности

У току је летња кампања добровољног давања крви у организацији Института за трансфузију крви Србије и Црвеног крста Србије. Ова традиционална акција, 18. по реду, почела је 1. јуна и наредна четири месеца спроводиће се у 40 градова кроз 350 акција.

Циљ је да се у континуитету прикупи довољна количина крви у току лета, односно 300 јединица сваког дана. Према садашњим подацима, у највећем дефициту су А и нулта крвна група.

Паралелно са акцијом давања крви спроводиће се промоција Регистра давалаца матичних ћелија хематопоезе Србије, која у овом тренутку броји око 10.000 давалаца, што је изузетно мали број с обзиром на то да скоро две трећине оболелих од леукемије, апластичне анемије, имуне дефицијенције или урођеног поремећаја метаболизма нема подударног даваоца у оквиру своје породице. Зато је омасовљавање Регистра од изузетног значаја посебно за оне којима је трансплантација ових ћелија једини пут ка излечењу.

У циљу изражавања захвалности свим људима добре воље, као и подизања свести грађана о важности тог чина, 14. јуна обележен је Светски дан добровољних давалаца крви под слоганом „Давање крви је чин солидарности“.

Лето на Тргу галерија

У Новом Саду је почело још једно, десето „Лето на Тргу галерија“, у оквиру којег ће посетиоцима сваког четвртка од 24. јуна до 26. августа, у 21 сат, на располагању бити различити бесплатни културно-уметнички програми на отвореном.

Организатори манифестације, три музејске установе, Галерија Матице српске, Спомен-збирка Павла Бељанског и Галерија ликовне уметности – Поклон збирка Рајка Мамузића, у вртovima својих здања, као и на самом Тргу галерија, представиће разноврсне уметничке садржаје.

Ово летње дешавање је током година стекло своју сталну публику, али и развило успешну сарадњу са бројним музејским установама, амбасадама и културним центрима страних земаља у Србији, као и са стручњацима, уметницима.

Поред тога што на одличан начин представља уметност и културу, ова манифестација промовише и Трг галерија као место окупљања и креативног деловања.

Врњачка Бања: станови за социјално угрожене

На локацији Дубоки поток на подручју Врњачке Бање почела је изградња 20 стана за социјално угрожене, жртве породичног насиља, самохране родитеље и Роме из ове општине. Зграда је део пројекта подршке социјалног становања и активне инклузије „Достојан живот“ који финансира Европска унија уз подршку локалне самоуправе. Општина уз плац обезбеђује и инфраструктуру, а вредност ових радова је 580.000 долара. Усељење се планира до краја октобра ове године.

Предвиђено је да се изгради 20 стамбених јединица величине од 32 до 52 квадрата. Расподела стана биће извршена на основу броја чланова породице, а стална брига о социјално угроженим породицама део је програма и политике локалне самоуправе.

У оквиру ове фазе пројекта „Достојан живот“, уз донацију ЕУ и помоћ врњачке општине, три породице су добиле по 5.000 долара за реконструкцију породичних кућа, рекао је приликом обиласка градилишта председник општине Врњачка Бања, Бобан Ђуровић.

Сврљиг: основан Градски хор

При Центру за туризам, културу и спорт Сврљиг недавно је формиран Градски хор. За почетак, у хору је ангажовано 20 чланова, узраста од 13 до 70 година, углавном аматера. Први наступ имали су 8. маја, на Дан општине, и утисци су добри, каже Наташа Петровић, руководилац хора, иначе дипломирани теоретичар уметности. На репертоару су духовне, световне и модерне песме, каже Наташа.

Наташа води и Музичку школу клавира, коју тренутно похађа 12 ученика. И Хор и Музичка школа омогућавају заинтересованима и талентима да се искажу у малој средини и покажу своје музичко умеће.

ПЕНЗИОНЕРИ И ОВЕ ГОДИНЕ МОГУ ДА ЛЕТУЈУ НА РАТЕ

Одмарајте одмах, плаћајте

Као и ранијих година, и у овој је одређен број пензионера остварио право на бањску рехабилитацију о трошку Фонда ПИО. Ако не спадате у ту групу, а опоравак и одмор су вам преко потребни, онда је идеално решење летевање на рате.

Захваљујући уговорима које Фонд има са многобројним бањама у Србији, пензионерима је омогућено плаћање на рате (од четири до чак 12 месечних рата, зависно од бање). На тај начин, а у складу са својим потребама и финансијским могућностима, пензионери могу себи да обезбеде неопходан одмор или опоравак.

Када говоримо о погодностима, треба имати у виду и то да већина бања уважава ваучере Владе Републике Србије за летевање у Србији (у вредности од 5.000 динара за колико се цена смештаја умањује). До сада је подељено 100.000 ваучера који се могу искористити закључно са 20. новембром 2022. године. Новина је да је од 27. јуна на шалтерима ЈП Поште Србије почела пријава за нових 200.000 ваучера у вредности од 15.000 динара, који се могу искористити до 31. октобра ове године. Они који су остварили право на ваучер у износу од 5.000 динара треба да се пријаве

за разлику од 10.000 динара. Ваучери се могу користити искључиво за услуге смештаја у гоститељским објектима изван града, општине, тј. места пребивалишта корисника ваучера, у трајању од најмање пет ноћења.

У сусрет својим клијентима излазе и неке туристичке агенције дајући им могућност да летују на рате. У агенцији „Октопод травел“ су нам потврдили да пензионери и овогодишњи одмор могу да плате на шест рата путем административне забране. Снежана Ристовски из туристичке агенције „Треће доба“, у Ломиној 17, истакла је да хотели са којима сарађу-

1.	Специјална болница за рехабилитацију „Агенс“, Матарушка бања Беодан обухвата смештај, пун пансион и три до пет терапија по препоруци лекара по цени од 3.900 динара до 31. октобра, док је у периоду 1. новембар – 31. март цена 3.600 динара. Боровишна такса и осигурање се плаћају 70 динара. Плаћање је на шест месечних рата путем административне забране или чековима грађана.	036/5411-039
2.	Специјална болница за рехабилитацију Ивањица Беодан подразумева смештај, пун пансион, интернистичко-специјалистички преглед лекара, свакодневну примену физикалних терапија, комплетну биохемијску лабораторију, ЕКГ и коришћење рекреативних садржаја по цени од 3.850 динара у сезони (мај – септембар), односно 3.200 динара ван сезоне (јануар – април, октобар – децембар). Боровишна такса и осигурање износе 90 динара по дану. Плаћање на шест до 12 месечних рата путем административне забране или до три рате чековима.	032/661-690
3.	Специјална болница за рехабилитацију „Јунаковић“, Апатин Беодан који обухвата смештај, пун пансион, први и контролни лекарски преглед и до пет терапија дневно, износи 3.750 у Блоку А (стари део), а 4.750 динара у Блоку Б (нови објекти). Уз могућност плаћања на шест месечних рата административном забраном на лицу места (потребан само чек од пензије), сви пензионери имају и попуст од 10 одсто, а могуће је и плаћање картицом Поштанске штедионице. Сениор пакет 55+ обухвата 10 пуних пансиона, први и контролни лекарски преглед и три терапије дневно по мишљењу лекара у двокреветној соби у Блоку А по цени од 29.700 и у Блоку Б по цени од 33.000 динара. Додатно се плаћају боровишна такса и осигурање 95 динара дневно у готовини.	025/772-311
4.	Специјална болница за рехабилитацију „Бања Ковиљача“, Бања Ковиљача Беодан који подразумева смештај, пун пансион, преглед лекара и четири терапије по налогу лекара по цени од 6.200 динара у зависности од објекта и расположивих капацитета према важећем ценовнику. Терапијски дан ± обухвата стандардни беодан, масажу сваког дана осим недељом, основне лабораторијске анализе и једну дијагностичку процедуру недељом по препоруци лекара (за боравак од седам и више дана). Терапијски дан + није могуће користити краће од четири дана, а доплаћује се 3.000 динара на цену регуларног беодана. Додатно се плаћа такса 60 динара. Плаћање на шест месечних рата административном забраном (пожељно је нагласити приликом пријављивања).	015/818-270, 015/895-210
5.	Специјална болница за рехабилитацију „Термал“, Врдињк Беодан који подразумева смештај, пун пансион, прописане терапије и коришћење базена износи од 4.120 до 4.920 динара (зависно од тога да ли соба поседује терасу), док се први лекарски преглед наплаћује 2.500 динара. Боровишна такса и осигурање су укључени у цену. Плаћање на шест месечних рата.	069/755-727
6.	Специјална болница за рехабилитацију „Гејзер“, Сијаринска бања Беодан стандард који подразумева смештај, пун пансион, боровишну таксу, преглед лекара и три физикалне терапије по његовој препоруци, уз коришћење базена у хотелу и комплексу базена „Гејзер“ за јул и август износи 3.200 динара. Беодан ± износи 3.500 динара и обухвата све што и беодан стандард с тим што се може користити четири до пет терапија. Од септембра цена је 3.100 динара за беодан стандард и 3.400 за беодан +. Могућност плаћања на шест месечних рата путем административне забране или на три рате чековима.	016/895-128 016/895-153
7.	Специјална болница за рехабилитацију „Бујановац“, Бујановачка бања Беодан износи 3.710 за двокреветну и 3.610 динара за трокреветну собу, плус 1.000 динара за специјалистички преглед. Боровишна такса и осигурање су укључени у цену. Плаћање на шест месечних рата.	017/7651-292 017/7653-459
8.	Специјална болница за рехабилитацију „Бања Кањижа“, Кањижа Беодан који подразумева смештај, пун пансион, прописане терапије и услуге базена износи од 4.900 до 5.200 динара само за објекат Аквамарин, а први лекарски преглед се плаћа 2.000 динара. Боровишна такса и осигурање су 128 динара по дану. Плаћање на шест месечних рата административном забраном или на три рате чековима.	024/4875-163
9.	Специјална болница за рехабилитацију „Рибарска бања“ (ортопедска, коштаноглобна и дегенеративна обољења) Беодан који обухвата смештај, пун пансион, преглед и надзор лекара и до четири терапије дневно износи од 5.500 до 6.700 динара. У цену је урачуната боровишна такса и осигурање. Плаћање на шест месечних рата.	037/865-270 063/8782-886
10.	Институт за рехабилитацију „Селтерс“, Младеновац Беодан по цени од 4.800 до 5.500 динара обухвата смештај, пун пансион, специјалистички преглед лекара и пет терапија. Додатно се плаћа боровишна такса 160 динара. Плаћање на четири месечне рате.	011/824-1425

ОДЛОЖЕНО

Сијаринска бања

ју имају повољније цене, као и могућност одложеног плаћања за пензионере.

– Када је реч о бањама, нашим пензионерима увек препоручујем Специјалну болницу за рехабилитацију „Јунаковић“, као пример одличног односа цене и квалитета. У понуди имамо и Специјалну болницу за рехабилитацију Ивањица, хотел „Моравица“ у Сокобањи, као и, по повољној цени, хотел „Чигота“ на Златибору. За оне који би најрадије на море, наша препорука је бања Едипсос на острву Евија у Грчкој – каже наша саговорница.

Више информација о актуелним понудама можете добити

уторком и четвртком позивом на телефон 011/2686-921.

Попусте и друге повољности када су путовања у питању својим члановима настоји да обезбеди и Удружење Пензионерски сервис, које у понуди има бање, излете у Србији, као и летовања у Грчкој. Ако сте заинтересовани, можете их контактирати телефоном на 011/2850-005 и 011/6557-221 или посетити радним данима од 9 до 15 часова на адреси Делиградска 27, у Београду (I спрат, канцеларије 100, 101 и 102).

У многим бањама се поступак плаћања путем административне забране регулише на лицу места, стога ако одмор орга-

низујете у сопственој режији, приликом позива бањи ради договора о термину, терапијама, категорији собе, обавезно се распитајте и о процедури плаћања. Приликом пријаве на рецепцији уз личну карту се прилаже и последњи чек од пензије.

Табела у наставку текста приказује цене такозваног беодана у двокреветној соби. Ако желите само одмор и немате потребу за рехабилитацијом, уместо беодана можете уплатити пансион и препустити се уживању у природи и рекреативним садржајима које бање пружају.

Драгана Лукић Лазовић

11.	Институт за превенцију, лечење и рехабилитацију реуматичних и кардиоваскуларних болести „Нишка бања“ Цена беодана износи 4.000 динара, а подразумева преглед интернисте (по потреби и консултативни преглед специјалисте), ЕКГ, стандардне лабораторијске анализе, одређивање дијете и медикаментне терапије, две хидротерапије, две електротерапије, лековито блато, кинези терапију, све у складу са препоруком лекара. Боравишна такса и осигурање се додатно плаћају 130 динара. Плаћање на шест месечних рата.	018/502-010 018/502-020 018/502-030
12.	Специјална болница за лечење и рехабилитацију болести органа за варење и шећерне болести „Врњачка Бања“ Беодан обухвата консултативни преглед лекара, ЕКГ, лабораторију, три терапије дневно, базен, по цени од 3.946 до 5.890 динара, зависно од квалитета смештаја. Минимум седам дана боравка. Додатно се плаћају боравишна такса 140 и осигурање 35 динара. Плаћање на шест месечних рата.	036/611-624 036/618-865
13.	Специјална болница „Русанда“, Меленци Беодан обухвата смештај, пун пансион, преглед лекара специјалисте физикалне медицине и све терапије које доктор пропише, општу или специјалну негу, као и 24-часовно присуство лекара и медицинске сестре/техничара по цени од 3900 динара. Боравишна такса износи 70 динара. Плаћање на шест месечних рата.	023/315-0409 023/315-0416
14.	Специјална болница за прогресивне мишићне и неуромишићне болести, Нови Пазар Беодан обухвата смештај, пун пансион, преглед лекара и четири терапије и износи 2.900 (Стари блок) и 3.200 динара (Нови блок) за покретне пацијенте и 3.200 за непокретне пацијенте. Плаћање на шест месечних рата.	020/371-559
15.	Специјална болница „Сокобања“, Сокобања Беодан подразумева смештај, пун пансион, преглед лекара специјалисте, ЕКГ, спирометрију, инхалацију, дренажу бронхија, купање у базену и амаму, фитнес програм, по цени од 3.510 динара, плус боравишна такса 100 и осигурање 17 динара. Плаћање на шест месечних рата.	018/830-104 018/830-124 018/830-144
16.	Специјална болница за рехабилитацију „Бањица“, Сокобања Беодан обухвата смештај, пун пансион, преглед лекара, основну дијагностику, три терапије дневно у складу са дијагнозом и саветом лекара, коришћење базена и рекреативних садржаја по цени од 3.500 (јул-октобар) и 3.100 динара (новембар). Боравишна такса је 100 динара. Могуће плаћање на осам месечних рата.	018/830-242 018/830-224
17.	Специјална болница за рехабилитацију „Пролом бања“, Пролом бања Беодан подразумева смештај, пун пансион, лекарске прегледе код дежурних лекара, пијење лековите воде, коришћење базена и рекреативних садржаја по цени од 5.390 динара (од јула до септембра). За пензионере попуст од пет одсто ван сезоне (јануар – мај и октобар – децембар), као и плаћање на шест месечних рата за боравак дужи од пет дана. Боравишна такса и осигурање су урачунати у цену.	027/8388-111 027/8388-162 Вибер бр.: +381 63 15 10 606
18.	Специјална болница за рехабилитацију „Атомска бања“, Горња Тречпа Цена беодана се одређује индивидуално, у зависности од врсте смештаја и прописаних терапија, а креће се од 1.490 до 4.550 динара. Први преглед лекара се плаћа 2.100 динара. Додатно се плаћају боравишна такса 95 и осигурање 20 динара. Плаћање на шест месечних рата.	032/822-063 032/822-383
19.	Центар „Луковска бања“ у оквиру центара „Пролом бања“ Беодан подразумева смештај, пун пансион, лекарске прегледе код дежурних лекара, коришћење базена, велнес центра и рекреативних садржаја по цени од 5.390 (од јула до августа), 5.090 динара (септембар). Беодан екстра подразумева основни беодан + четири терапије дневно (електротерапија, хидромасажа у лековитој води, апликовање лековитог блата и мануелна масажа по цени од 6.890 (јул – август), 6.590 динара (септембар). За пензионере попуст од пет одсто ван сезоне (јануар – јун и септембар – децембар), као и плаћање на шест месечних рата за боравак дужи од пет дана. Боравишна такса и осигурање урачунати у цену.	027/385-999 027/385-990 Вибер бр.: +381 63 481 243
20.	Специјална болница за рехабилитацију дегенеративног реуматизма и посттрауматских стања, Врањска бања Беодан подразумева смештај, пун пансион, преглед лекара и прописане терапије по цени од 3.500 до 3.700 динара у зависности од смештаја, плус боравишна такса од 110 динара. Плаћање на шест месечних рата.	017/7456-284 017/546-428

ПОДРШКА ПОЉОПРИВРЕДНИЦИМА У АП ВОЈВОДИНИ

За опрему и наводњавање 370 милиона

Председник Покрајинске владе Игор Мировић уручио је 10. јуна у Привредној коморе Војводине, у Новом Саду, власницима пољопривредних газдинстава из АП Војводине уговоре за суфинансирање набавке опреме и система за наводњавање за додатних више од 3.500 хектара пољопривредног земљишта у Покрајини. Путем конкурса суфинансирано је 675 уговора чија је укупна вредност 659 милиона динара, од чега је Покрајинска влада обезбедила 370 милиона динара, а остатак пољопривредна газдинства.

Мировић је том приликом подсетио да је Покрајинска влада од 2016. до 2020. године у ове намене уложила 2,5 милијарди динара, чиме су створени услови за наводњавање 43.000 хектара пољопривредног земљишта. Како је навео, од

2016. године до данас у изградњу и реконструкцију регионалних и двоамених система за наводњавање, финансираних из такваног Абу Даби развојног фонда, у Војводини је у ову област уложено око 65 милиона долара, чиме су створени предуслови за још бољу искоришћеност водних ресурса и веће приносе на пољопривредним газдинствима.

– То је резултат нашег заједничког вишегодишњег рада јер нам је циљ повећање обрадивих површина са опремом и системима за наводњавање, унапређење квалитета свих оних производа које наша пољопривреда може да створи и повећање приноса. Стога ће Покрајинска влада наставити да увећава средства за набавку најсавременије опреме у пољопривреди јер је производња хране данас једна од најважни-

Игор Мировић приликом доделе уговора пољопривредницима

јих тема, имајући у виду глобалне проблеме – казао је Игор Мировић.

Покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Чедомир Божић, навео је да Покрајинска влада континуирано улаже у набавку

опреме и изградњу система за наводњавање, те да је резултат тих инвестиција унапређење пољопривредне производње константним повећањем површина обухваћених тим системима.

М. Мектеровић

ПОКРАЈИНА ПОМАЖЕ КУЛТУРУ НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

Више новца за пројекте

Подсекретар Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, Станислав Радуловић, 8. јуна ове године у Архиву Војводине, у Новом Саду, уручио је уговоре корисницима који су добили средства на конкурс за финансирање – суфинансирање пројеката од значаја за културу и уметност националних мањина – националних заједница у АП Војводини у 2022. години. Покрајина је за ову намену, за 194 пројекта издвојила 15 милиона динара.

– Посебно бих нагласио да средства обезбеђена за овај конкурс у износу од 15 милиона динара представљају знатно повећање у односу на прошлу годину када је на тој позицији било 8,6 милиона динара – рекао је Радуловић и истакао да управо то повећање говори о снажној подршци Покрајинске владе култури националних мањина.

Овим конкурсом су, како је навео, опредељена средства за три значајна сегмента. Први сегмент се односи на област савременог уметничког стваралаштва и обухвата

књижевно, сценско, музичко, музичко-сценско, ликовно примењено и мултимедијално стваралаштво, као и програме гостовања у земљи и иностранству и награде за значајна остварења у уметности. Други сегмент чине пројекти заштите, неговања, презентације нематеријалног културног наслеђа: изворног народног плеса, изворне народне песме и музике, народних обичаја и веровања, као и очување старих заната, док је трећи сегмент подршка пројектима у области издавачке делатности на језицима националних мањина – националних заједница за до сада необјављена издања књига и часописа из књижевности, уметности, друштвених и хуманистичких наука.

По конкурс за 2022. годину уговоре су, између осталих, добили: КУД „Петефи Шандор“ из Будисаве, КУД „Јокаи Имре“ из Новог Бечеја, Удружење просветних радника Мађара у Војводини са седиштем у Новом Саду, Фондација за очување насеља Торда из Торде, Словачко војвођанско позориште из Бачког Петровца, Удружење буњевачких Хрвата

Станислав Радуловић (десно) уручује уговор Роману Бугару

„Дужијанца“ из Суботице, Удружење великог фестивала фолклора Румуна из Уздина, НИУ „Хрватска ријеч“ из Суботице, НИУ „Либерта-теа“ из Панчева, НИУ „Руске слово“ из Новог Сада, НИУ „Ридне слово“ из Куле, Македонски информативни издавачки центар из Панчева.

Радуловић је нагласио и да Секретаријат континуирано подржава и финансирање завода за културу националних мањина, те да су и за ту намену повећана средства са 312 на 390 милиона динара, што такође потврђује опредељеност Покрајинске владе да сачува национални и културни идентитет свих националних мањина у Војводини.

М. Мектеровић

Бољом сарадњом до бољег положаја старијих

На трећој редовној седници Скупштине Савеза пензионера Србије (САПЕНС) одржаној 15. јуна 2022. у Београду, представљени су и усвојени извештаји о раду и финансијском пословању САПЕНС-а за 2021. и Програм рада и Предлог финансијског плана за 2022. годину.

Председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, нагласио је да само хомоген и јединствен Савез може бити у успешном контакту са државом, надлежним министарствима и другим институцијама ради остваривања основних циљева и задатака, као и интереса пензионера у Србији.

– У односу на прошлу годину коначно смо поново почели да делујемо у повољнијим епидемиолошким околностима и да се кроз оживљавање рада удружења бавимо питањима упућивања пензионера у бањска одмаралишта, организацијом низа друштвених, културно-уметнич-

Председник САПЕНС-а Андреја Савић председавао Скупштини

ких, спортско-рекреативних и других активности од изузетног интереса за наше чланство – навео је Савић истакавши важну улогу државе у побољшању материјалног положаја пензионера пошто су у 2021. години добили три пакета помоћи.

Говорећи о економској кризи која се очекује на јесен, Савић је нагласио да је неопходна сарадња САПЕНС-а са надлежним министарствима и институцијама, те да ће приоритет Савеза

бити да се одржи ниво пензија који ће пратити зараде. Нагласио је да је држава у прошлој години олакшала положај пензионера, али да је морталитет ове популације био висок па је неопходно да се, кроз сарадњу са надлежним институцијама, Савез интензивније укључи у активности реформе здравственог система како би се побољшала здравствена заштита пензионера.

На годишњој Скупштини САПЕНС-а наглашена је добра

сарадња са Републичким фондом ПИО, о чијем трошку ће у бање ове године бити упућено око 16.800 пензионера. Савић је додао да је држава направила значајан помак када је реч о друштвеном стандарду корисника пензија за који се издваја 0,1 одсто средстава, која су већим делом опредељена за здравствени опоравак пензионера, а остало за културно-спортске манифестације и солидарну помоћ.

На седници је усвојен и План реализације културних и спортско-рекреативних активности корисника пензија предвиђених Правилником о друштвеном стандарду РФ ПИО у 2022. години и дефинисана је заступљеност чланица САПЕНС и УПС „Независност“ на 15. Олимпијади спорта, здравља и културе трећег доба – Врњачка Бања 2022, која ће, како је најављено, бити одржана од 28. септембра до 2. октобра ове године.

Јелена Томић

ОБЕЛЕЖЕНО ПЕТ ДЕЦЕНИЈА ОД ПОЧЕТКА ОРА БЕОГРАД – БАР

Неприкосновена „пруга снова“

Пола века од почетка масовне Омладинске радне акције (ОРА) Београд – Бар повод је дружења које је 8. јуна, у Дому културе „Студентски град“, на Новом Београду, окупило бивше акцијаше, бригадире, руководиоце и госте из политичког, привредног и јавног живота.

„Најфантастичнијем пројекту“ бивше Југославије дивљење је изразио и министар грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Томислав Момировић, истакавши да су резултати постигнути тада свима на памети. Министар је искористио прилику и да најави да ће пруга у наредне две године бити комплетно реконструисана.

Посетиоцима скупа презентована је фото-документарна изложба са акција-

шким експонатима и монографија „Пруга снова“, аутора Видоја Голубовића. Одржан је и програм „Челична магистрала срца“ у оквиру кога су се могле чути и најдраже песме бригадира.

Чланови Клуба ветерана ОРА и еколога Покрета трећег доба, који су подржали обележавање јубилеја, истакли су значај ове радне акције са социјалног и здравственог аспекта, препричавали су искуства и сећања се дружења.

– ОРА ме је буквално изградила у духу оне крилатице: „Ми градимо пругу, она гради нас“. Научио сам да разумем људе и међуљудске односе – рекао је Момчило Талијан, председник Извршног одбора Покрета трећег доба.

Изградња пруге Београд – Бар, дуге скоро 500 км, кроз клисуре, брда, преко река и планина, трајала је пет година и завршена

Министар Томислав Момировић присуствовао свечаности

је добровољним радом. Четвртину од укупне трасе чинили су тунели, укупно 254, а неприступачан терен премошћен је са 234 моста. Кроз рад уједињена је сва омладина – школска, студентска, радничка и сеоска. Пионири су били водоноше. Учествовало је 12.345 бригадира подељених у 234 јединице. Први воз који се у правцу приморја упутио био је Титов „Плави воз“, 1976. године.

М. Симић-Максимовић

ГОДИНУ ДАНА ДНЕВНОГ БОРАВКА ЗА ОБОЛЕЛЕ ОД ДЕМЕНЦИЈЕ

Подршка неговатељима

На годишњицу рада Дневног боравка за оболеле од деменције – пилот пројекта Српског удружења за Алцхајмерову болест (СУАБ), и годину дана од оснивања Саветовалишта за чланове породица оболелих, ово удружење је 23. јуна 2022. организовало стручни скуп (на слици) на коме су представљени ефекти једногодишњег пилотирања услуге. Скупу су присуствовали стручњаци из здравствене и социјалне заштите који пружају подршку пројекту, породице и сродници оболелих и волонтери без којих, како је речено, Дневни боравак не би био могућ.

Надежда Сатарић и Маја Гајић Квашчев, говорећи о резултатима евалуације услуге Дневног боравка и Саветовалишта током прве године рада, навеле су да је евалуација потврдила да је главни терет бриге о оболелима на жени, просечне старости 53 године, која у просеку већ три-четири године негује оболелог. Две трећине тих жена раде а за то време у 20 одсто случајева оболели су сами код куће.

Због тога су услуге које се пружају у Дневном боравку од изузетне користи не само за оболеле, који стичу самопоуздање и достојанство, него и за њихове неговатеље којима би много значило да

он ради сваки дан или бар два-три дана у недељи.

Представници СУАБ-а најавили су и кампању за институционализацију услуге Дневног боравка, с циљем да се на нивоу Београда та услуга унесе у Одлуку о правима из социјалне заштите и почне да се развија и финансира у пуном капацитету од 2023. године. Посебно је истакнуто да су услуге дневног боравка за оболеле и саветовалишта за њихове сроднике неопходне и у свим већим градовима Србије.

Министарство за бригу о породици и демографију подржавало је рад Дневног боравка и Саветовалишта током пет месеци 2021. године. Од јануара до марта ове године Дневни боравак је функционисао захваљујући приватним донацијама, а од марта до краја јуна захваљујући гранту Владе Швајцарске, у оквиру програма: „АКТ – Заједно за активно грађанско друштво“ који спроводе Helvetas Swiss Intercooperation и Грађанске иницијативе.

Ј. Томић

ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР ЈАГОДИНА

Допуњен возни парк

Уз помоћ средстава које је обезбедило Министарство здравља Републике Србије, Геронтолошки центар Јагодина добио је ново санитарско возило. Возило је опремљено најсавременијом медицинском опремом и служиће за превоз корисника овог центра до здравствених центара широм земље. ГЦ Јагодина ове године прославља 60 година од оснивања, па је ново возило нека врста поклона радницима и корисницима овог дома.

Иначе та установа је пре две године у оквиру пројекта Министарства правде под називом „Опортунитет – одлагање кривичног гоњења“ такође добила санитарско возило, па се сада може рећи да има бројно адекватан и савремен возни парк.

У Геронтолошком центру Јагодина запослен је 21 здравствени радник, и то два лекара и 19 медицинских техничара који непрекидно пружају услугу корисницима овог центра за старе. Поред стручног медицинског кадра ту је и 30 неговатеља. Овим бројем радника Геронтолошки центар Јагодина сервисира 230 својих корисника смештених у установи. Због пандемијских разлога број корисника овог центра се није повећавао последње две године, па тренутно има места и за нове.

А. Грковић

НИШ

Три нова возила за Геронтолошки центар

У склопу пројекта „Хитан одговор Републике Србије на ковид 19“ Геронтолошки центар у Нишу добио је три нова возила за превоз корисника. На овај начин возни парк је значајно обновљен, с обзиром на то да су га до сада чинили комби и југо који, иако у функцији, нису у добром стању.

– Обрадовали смо се много јер то што смо до сада имали је дотрајало. Ово је дошло у правом тренутку. Реч је о санитету који има најсавременију опрему. Друго возило је намењено корисницима који иду на хемодијализу, а треће је са рампом. То нам

много значи зато што имамо велики број корисника у колицима. Сада је њихов транспорт ка другим установама једноставнији и лакши – истакла је Слађана Марановић Николић, в. д. директора нишког Геронтолошког центра.

Иначе, у Центру сада борави 236 корисника, а има још око 40 слободних места.

Љ. Г.

Борба за сваки поен

Друга спортска Мини олимпијада трећег доба која је окупила пензионере из Јабланичког управног округа одржана је 25. маја у Лесковцу, на теренима града и у Дому пензионера. Поред две екипе домаћина, на такмичењима су се надметали пензионери из Медвеђе, Лебана, Бојника, Власотинца и Црне Траве. Представљала их је по једна екипа састављена од пет чланова, а наступали су у пет дисциплина.

Пензионери су се такмичили у штафетном брзом ходању, извођењу пенала, пикаду, стрељаштву и шаху. Главни судија за све дисциплине био је Александар Марјановић, својевремено истакнути спортски судија из Лесковца. Организатори ових сусрета и својеврсни контролори били су Братислав Здравковић, председник лесковачког

удружења и координатор удружења пензионера Јабланичког управног округа, и Драган Динић, потпредседник Удружења пензионера Лесковца. Капитен обе лесковачке екипе био је Слободан Филиповић, искусни спортиста ветеран.

У штафетном брзом ходању победила је друга екипа леско-

вачких пензионера испред екипа Бојника и Медвеђе. Лесковчани су били победници и у извођењу пенала на мале голове, други су били Бојничани а трећи прва екипа Лесковчана.

Лесковац 1 су били непобедиви и у пикаду, иза њих се пласирала екипа Медвеђе, док су треће место заузели Власотинчани.

У шаху су непобедиви били Лебанчани, затим шахисти из општине Бојник, а на трећем месту нашла се веома симпатична екипа Црне Траве. У стрељаштву су Лесковчани били ненадмашни заузевши прва два места, док је треће место припало стрелцима из Медвеђе.

Екипа града Лесковца проглашена је за свеукупног победника Друге мини олимпијаде старијих у Лесковцу, а победнички пехар је отишао у руке капитена Слободана Филиповића.

Наредна мини олимпијада одржаће се у Власотинцу, а следећа на теренима општине Медвеђа, односно у Сијаринској бањи. Победници овогодишње мини олимпијаде добили су симболичне поклоне организатора, а надметања је пратила бројна публика.

Т. Стевановић

ТАКМИЧЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА
ПОМОРАВСКОГ ОКРУГА

Промоција спорта старијих

У Деспотовцу је 21. јуна одржана Мини олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба на којој су се такмичиле екипе организација пензионера из Јагодине, Параћина, Рековца, Свилајнца, Ћуприје и екипа домаћина.

Пре спортских надметања уприличен је богат културно-уметнички програм и изложба слика и икона са прошлгодишње Ликовне колоније Покрета трећег доба Србије. На теренима „Шест топола“ 72 такмичара надметала су се у брзом ходању (штафета), шаху, извођењу слободних бацања и фудбалу – шутирању пенала.

Спортска организација Деспотовац је дала свој допринос у организацији ове промоције спортских активности старијих особа, а манифестацију су медијски подржале Новости и Радиотелевизија „Стрела“.

Г. О.

Одржан пети дечји маратон Дорћолијаде

У оквиру манифестације „Староградско лето“, Покрет трећег доба Београда – огранак Дорћолијада Стари град организовао је на терену Београдског зоо врта пети Међугенерацјски дечји маратон Дорћолијаде под мотом „Бакe и деке уз бате и секе“. Учествовали су предшколци из староградских вртића и бројни пензионери Старог града.

Дечји маратон Дорћолијаде организован је уз подршку ГО Стари град, Савеза спортова Стари град, ПУ „Дечји дани“,

Београдског зоо врта, Покрета трећег доба Србије и удружења пензионера Стари град и Банке Поштанска штедионица, као и волонтера Црвеног крста.

Манифестација „Староградско лето“ траје до септембра а председник општине Стари град Радослав Марјановић најавио је бројна културна и спортска дешавања.

– Овај маратон је за општину веома значајан, јер показује колико је важна солидарност између предшколаца и

наших најстаријих суграђана. Општина Стари град се труди да обезбеди безбрижно одрастање деце, као и што квалитетнији живот старијих становника – рекао је председник ГО Стари град Радослав Марјановић.

Председник организационог одбора Дорћолијаде, Душан Максимовић, нагласио је да су овакви сусрети догађаји за памћење због великог броја учесника а не победника.

Г. О.

ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА ТРЕЋЕГ ДОБА У ЛЕСКОВЦУ

Домаћини победници

Традиционални Међународни фестивал фолклора трећег доба одржан је по 13. пут у Лесковцу. У великој сали Дома пензионера 16. јуна ове године надметали су се играчи, свирачи, певачи и глумци из Врања, Бора, Књажевца, Неготина и града домаћина, као и гости из Бугарске и Северне Македоније.

Што више дружења

Пре почетка Фестивала фолклора у лесковачком Удружењу пензионера одржан је састанак председника регионалних удружења са проф. др Андрејом Савићем, председником Савеза пензионера Србије. На скупу су се чули занимљиви предлози за побољшање квалитета живота старијих, а председница удружења пензионера бивших полицијских службеника са седиштем у Нишу, Живана Тасић, zaloжила се за што чешћа међусобна дружења кроз активности бројних секција.

Андреја Савић је истакао да Савез пензионера Србије апсолутно подржава манифестације као што су Међународни фестивал фолклора и лесковачка Мини олимпијада дворанских спортова, те да ће победници тих такмичења крајем септембра учествовати на републичким сусретима и Олимпијади трећег доба у Врњачкој Бањи.

Пре почетка ове јединствене манифестације, која је имала такмичарски карактер, учесници фестивала, гости и представници регионалних удружења пензионера на челу са проф. др Андрејом Савићем, председни-

Најбољи – Фолклорна секција Удружења пензионера Лесковац

ком Савеза пензионера Србије, и Братиславом Здравковићем, председником лесковачког Удружења и координатором пензионерских удружења Јабланичког округа, прошетали су у поворци улицама Лесковца.

На централном градском тргу играчи у народним ношњама заиграли су „Лесковачку четворку“, у пратњи оркестра Жарка Стаменковића из Предејана, учесника Сабора у Гучи.

У такмичарском делу фестивала први су се представили чланови Фолклорне секције Удружења пензионера Лесковца сплетом игара у кореографији Весне Ђорђевић, а затим су гости из Северне Македоније, фолклораши и певачи КУД „Ђоко Симоновски“ извели музички етно колаж из околине Куманова. Фолклораши из Врања и Лесковца су се међусобно „даривали“ играма: Лесковчани „Врањанским чочеком“, а играчи из Врања су врло убедљиво извели „Лесковачку четворку“. КУД „Бакар“ из Бора

и чланови фолклорних секција ветерана из Књажевца и Неготина су бројне посетиоце у сали Дома пензионера разгалили сјајним извођењем старовлашких песама и игара.

А судећи по оци стручног жирија, у саставу: Пламен Маринов (Перник, Бугарска), Марјан Босковски (Куманово) и Живана Тасић (Ниш), српска аматерска драмска сцена до данас није видела боље извођење монолога газда Миткета из „Коштана“ од оног ненадмашног мајстора Милета Ђорђевића из Врања.

Што се тиче приказане игре, кореографије и костима, жири је одлучио да свеукупни победник ових сусрета буду домаћини Лесковчани и они ће на јесен наступити на републичким сусретима у Врњачкој Бањи. Сви учесници добили су посебне захвалнице организатора а победници прелазну плакету фестивала.

Томислав Стевановић

ЧЕТВРТИ „ДАНИ ГЉИВА И БИЉА“ У СВРЉИГУ

Богатство и дарови природе

Првих дана јуна у Сврљигу је одржана манифестација посвећена природи – гљивама, лековитом биљу и кулинарству „Дани гљива и биља“.

Овогодишње окупљање, четврто по реду, имало је пуно активности, а организоване су две бербе гљива и биља на потезу Дубраве и Липнице. Берачи, око стотину њих из целе Србије, и млади извиђачи из Сврљига били су задовољни и обиласком пропланака и бербом, каже Зоран Милојић, председник удружења грађана

„Сварог“ из Сврљига, једног од организатора манифестације. Упркос суши, убрано је око 80 врста гљива.

У градском парку у Сврљигу организована је изложба гљива и биља (на слици) и одржан такмичарски део у припреми пастирског котлића, варива са верига. Надметало се 19 екипа, а победник је Актив жена Сврљиг. Најбољима су уручене награде, пехари и медаље.

Организован је и културно-уметнички програм и представљена традиција сврљишког

краја, а за све посетиоце организатори су припремили и послужење.

Трећег дана манифестације за госте је уприличено туристичко путовање низ Нишевачку клисуру. Излетници су обишли стари град Сврљиг, котлове на Белици

и друге знаменитости тог краја. Организатори манифестације били су Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг и удружење грађана „Сварог“. Скупу су присуствовали и представници Миколошко-гљиварског савеза Србије.

С. Ђорђевић

У ТРСТЕНИКУ И МАНАСТИРУ ЉУБОСТИЊА

Богат програм „Јефимијиних дана“

Традиционална, тридесет пета по реду, манифестација „Јефимијини дани“ одржана је од 15. до 17. јуна ове године у Трстенику и манастиру Љубостиња. Програм, који је почео концертном ученика трстеничке Музичке школе „Корнелије Станковић“, свечано је отворила председница општине Милена Турк. У наставку про-

Милена Турк, председница општине Трстеник

грама Иван Негришорац говорио је беседу „Од рода светла и славна“, а у „Венцу песникиња“ учествовале су Милица Бакрач, Гордана Боранијашевић и Весна Пауновић Ђукић. Крај програма првог дана обележио је концерт групе „Бибер“ која компоује и изводи амбијенталну, електронску и рок музику са традиционалним балканским мотивима.

Другог дана манифестације у Ликовном салону Дома културе отворена је изложба Маријане Ракићевић под називом „Две стране истога“. Директор Народног универзитета Данило Вуковић доделио је награду „Љубостињски крин“ ученици првог разреда Хемијско-техничке школе Крушевац Зорани Милановић за најбољи књижевни рад на тему „Косовски завет Јефимијиној похвали светом Кнезу Лазару“, а у програму

Са затварања „Јефимијиних дана“

су поново учествовали и ученици Музичке школе „Корнелије Станковић“. Увече је на Омладинском тргу Народног универзитета представљен седми годишњак часописа „Љубостињска приношења“.

Последњи дан програма почео је Округлим столом под називом „Косовско опредељење данас“, који је одржан у Већници Народног универзитета. На скупу су учествовали владика крушевачки Давид, др Бошко Сувајџић, др Ана Стишовић Миловановић, др Бранко Златковић, Јован Пејчић, др Валентина Питулић и Милисав Савић.

Манифестација је настављена у порти манастира Љубостиња где је, у завршном делу програма, „Похвалу светом кнезу Лазару“ извела глумица Наташа Марковић, док је песничка приношења говори-

ло девет песника: Ђорђе Сладоје, Емсура Хамзић, Радомир Стојановић, Милош Милишић, Гордана Влајић, Бошко Сувајџић, Милош Јанковић, Небојша Лапчевић и Јелена Ковачевић. Награду „Јефимијин вез“ овогodiшњем добитнику Слободану Јовићу уручио је заменик председнице општине Трстеник Дејан Раковац. Програм „Музичка приношења“ извела је Бојана Пековић.

Организатор ове традиционалне манифестације био је Народни универзитет Трстеник а покровитељи Министарство културе и информисања и општина Трстеник. У оквиру „Јефимијиних дана“, у Музејској збирци Народног универзитета приређена је мултимедијална документарна изложба „Надежда Петровић“ из уметничке галерије „Надежда Петровић“ из Чачка.

Драган Ивановић

УГЉАРЕВО

Домаћа екипа скувала најбољи гулаш

Удружење грађана „Џими барка“ и чланови Месне заједнице Угљарево, уз подршку већег броја донатора, организовали су седму по реду Гулашијаду у Угљареву. Организатори кажу да су ове године забележили највећу посету мештана али и гостију из Трстеника, Врњачке Бање, Краљева, Крушевца, Врања, Кладова и из Републике Српске. У припремању и кувању гулаша такмичило се 70 екипа из Србије.

Фолклорни ансамбли и вокални солисти из Трстени-

ка били су део културно-уметничког програма тако да су сви уживали и лепо се дружили, а такмичари су могли да гласају за најбољег певача.

Стручни жири је имао тежак задатак да прогласи најбоље кулинаре. Успели су да одраде тај посао па је за екипу која је скувала најбољи гулаш проглашен тим домаћина, друго место припало је екипи из Дубича а треће тиму из Бошњана. Најбољим кулинарима уручене су дипломе и пехари.

Д. Ивановић

Ставови према старости за људе у том добу важни су колико и старење. Са дужим животним веком повећао се и број старијих који су способни да воде активан живот, и економски и интелектуално, али у неким сегментима друштво, понекад и породица и пријатељи, на њих гледају као на слабу и непродуктивну популацију.

Тако је, између осталог, у складу са многим стереотипима према сениорима, створено уверење да су друштвене мреже превише компликоване за ову демографску групу. Упркос тој уобичајеној заблуди старије генерације су данас на свим платформама друштвених медија.

И пре пандемије, која је знатно проширила коришћење свих онлајн опција, расла је употреба друштвених мрежа у свим старосним групама. Према најновијим подацима, друштвене мреже у овом тренутку користи 58,4 одсто светске популације, односно 4,62 милијарде људи широм света. Макар једну од њих користило је 69 одсто оних од 50 до 64 године и чак 40 одсто људи у добу од 65 и више година.

Уз висок ниво друштвене изолације коју је створила пандемија, технологија је постала спас за многе старије особе у протекле две године. Одричући се личних посета пријатеља, путовања да виде породицу и многих других активности, старији су ипак били у могућности да остану повезани користећи комуникацијску апликацију скајп (Skype) или платформу зум (Zoom), или пак друштвене мреже као што су Фејсбук (Facebook), Инстаграм (Instagram), Јутјуб (YouTube). Наравно, ови алати не могу заменити живи људски контакт, али у многим случајевима пандемија нас је приморала да се ослонимо на технологију и помогла да се затвори дигитални јаз повезан са годинама.

Како истраживања показују, старији су врло спремни да се изборе за ту прилику. Није неочекивано да већина бејби бумера (рођени између 1946. и 1964) буду корисници Фејсбука. Ова друштвена мрежа је најдуже на

ДРУШТВЕНЕ МРЕЖЕ КАО НОВО ДОБРО МЕСТО

Драж виртуелног пријатељства

Хелен Рут Елам, познатија као baddiewinkle, има „скромних“ 3,8 милиона пратилаца на Инстаграму

располагању и има и најстарију структуру корисника – чак 41 проценат оних који га користе старији су од 65 година. Јесте, међутим, донекле изненађење да Јутјуб користи око 60 одсто оних са 56 и више година, те да и Инстаграм, „мрежа младих“, има све више присталица међу најстаријима који, испоставило се, такође радо каче своје слике са одмора или дружења са пријатељима. Постоји чак и нови тренд „гранфлуенсера“ – једна таква Инстаграм инфлуенсерка има 94 године и 3,8 милиона пратилаца.

У већини развијених земаља присуство старијих на друштвеним мрежама креће се око глобалног просека – у САД је то 46 одсто оних од 65+, у Шведској 42 одсто, Данској 38, Великој Британији и Белгији по 34 процента, Холандији чак 76 процена. У Јапану је, пак, у једном истраживању 77 одсто старијих рекло да никада не објављује на друштвеним мрежама, док је у Бразилу, Мексику, Кини

сасвим другачија ситуација – у овим земљама готово да нема никакве разлике у броју објава младих и старијих.

Када је реч о нашој земљи, број корисника друштвених мрежа се такође непрестано повећава и у јануару 2022. у Србији је било регистровано 4,99 милиона налога на друштвеним мрежама. Према подацима из маја ове године, 89,15 одсто корисника друштвених мрежа у Србији користи Фејсбук што значи да је на тој мрежи око 56 одсто укупне популације. Што се тиче старосне структуре – 8,8 одсто корисника је у групи 55-64 а око 5,5 процената старије је од 65 година. Јутјуб је скоро изједначен са Фејсбуком, а када је реч о Инстаграму, у Србији је у мају 2022. регистровано 3,25 милиона корисника, међу њима 4,9 одсто у групи од 55 до 64 године и 2,5 одсто старијих од 65.

Већина истраживања показује да недостатак личних интеракција јесте примарни (мада не

и једини) покретач старијих да користе друштвене мреже, али чак и они који своју децу, унуке или пријатеље виђају лично и често могу од онлајн дружења имати бенефите. Двогодишња студија Универзитета у Ексетеру показала је јасне везе између употребе друштвених мрежа и добробити старијих – 76 одсто испитаника навело је да свакодневно коришћењем Фејсбука и Твитера доживљавају „појачана осећања самокомпетентности“, спремније су се укључивали у друге друштвене активности и имали су знатно побољшано физичко и ментално стање.

Поред повезивања са старим и новим пријатељима, мреже су прилика да се остане у току са актуелним дешавањима јер осећај да сте ван контакта, по страни, пут је до усамљености. Да се поново ужива у учењу, стекну нови хобији и интересовања. И, што је подједнако значајно, да се премости јаз ка млађима. Будућност друштвених медија је међугенерациска зато што омогућава људима да граде односе на заједничким интересовањима, а не на годинама.

Можда је банално али не и неважно да друштвене мреже пружају приступ и многим могућностима за уштеду што значи да старији могу да искористе попусте за које иначе не би ни знали. На крају, друштвени медији су углавном забавни. Било да се смејете разним снимцима, играте игрице или се присећате старих успомена, присуство на мрежама је добар начин да се забавите, учите и делите.

Ипак, упркос огромној популарности и утицају на свакодневни живот, неки старији и даље сматрају да је помисао на коришћење друштвених мрежа веома застрашујућа. У том смислу можемо, ако то желе, увек помоћи старијима да предузму прве пробне кораке за приступање интернету и тако допринети борби против тренда усамљености. Јер, мада стално наглашавамо да никада нисте престари за нешто, то је најтачније када сте активни на друштвеним мрежама.

М. Јовановић

Радити мање, урадити више

Пандемија је дала нових замах старој идеји о увођењу четвородневне радне недеље

У последње две године, док се свет рвао са једном од најдраматичнијих здравствених криза у историји – са пандемијом коронавируса – обављен је и један експеримент глобалних размера: рад од куће. Готово сви они којима је природа радног места то дозвољавала, своје обавезе према послодавцу испуњавали су не напуштајући сопствени дом, комуницирајући преко компјутерских програма и друштвених мрежа, а „процветало“ је, захваљујући специјализованом софтверу, и виртуелно састанчење.

Пандемија се у међувремену смирила, мада није сасвим нестала, па је почео повратак у канцеларије. Нису међутим престале дебате о реформи рада, које су дале нови замах старој идеји о томе како да се „ради мање а уради више“ – о увођењу четвородневне радне недеље.

То је већ постало не само пословна, него и политичка тема о којој поред послодавца и политичара расправљају и социолози: праве се детаљне анализе и спроводе практични експерименти.

Докле се стигло са увођењем радне недеље од понедељка до четвртка, уместо преовлађујуће од понедељка до петка, која је стандардизована тек средином треће деценије прошлог века када је то уведено најпре у фабрикама Форда у САД, да би потом било озакончено? Радна недеља од пет дана са по осам радних сати била је и постигнуће борбе за радничка права, јер се на раскрсници 19. и 20. века у просеку радило и по 100 радних сати недељно.

Највећи експеримент који је довео и до најшире примене

У Великој Британији хиљаде радника тестирају 32-часовну радну недељу

четвородневне радне недеље спроведен је на Исланду, острвској држави са око 366.000 становника, на северозападу европског континента. Тамо је између 2015. и 2017. на пробни рад од четири дана и 35 или 36 радних сати уместо 40, прешло око 2.500 запослених у разним секторима, а да им због мање сатнице нису смањене плате.

Главни налаз је био да продуктивност није смањена, али ниво стреса јесте: људи су се због веће равнотеже између рада и доколице осећали много боље, што је за крајњи резултат имало да је Исланд данас шампион у примени радне недеље од понедељка до четвртка. То је постало правило у јавном сектору које се све више примењује и у приватном. Салдо је да данас краћу радну недељу има безмало 90 одсто тамошњег радно способног становништва.

Резултат исландског експеримента оберучке су прихватили синдикати широм света па је идеја о четвородневној радној недељи постала покрет који окупља све више следбеника. Докази за то су многобројни:

у фебруару ове године запослени у Белгији изборили су се за право да бирају да ли ће да раде пет или четири дана у недељи, уз услов да обављају исту количину посла.

Почетком јуна ове године, у Уједињеном Краљевству почео је пробни период скраћене радне недеље у којем учествује 70 компанија са око 3.000 запослених. Овај експеримент осмислили су истраживачи са два најпрестижнија тамошња универзитета, Кембриџа и Оксфорда, а покровитељи су му три невладине организације из области радних права.

Од запослених се притом очекује да се придржавају формуле „100:80:100“: 100 одсто плате за 80 одсто времена и најмање 100 одсто продуктивности.

О скраћивању радне недеље у Уједињеном Краљевству се размишља и на локалним нивоима: у Шкотској се проба нове организације рада најављују за почетак 2023, док су у Велсу планови за ову промену засад само у најави.

Највећа европска економија, Немачка, не рекламира мно-

го чињеницу да има једну од најкраћих радних недеља на континенту – тамо се у просеку ради 34,2 сата. Упркос томе, синдикати сматрају да има места и за додатна скраћења.

У земљи која је неформални рекордер прековременог рада, Јапану, прошле године је постигање веће равнотеже између „рада и живота“ проглашено за национални циљ. Тамо је 2019. у филијали америчког технолошког џина – Мајкрософта обављен једномесечни експеримент са четвородневном радном недељом, чији је резултат био изненађујући: продуктивност је скочила за 40 одсто!

Сви примери и сви експерименти упућују да је могуће радити мање а постизати више. Није зато изненађење да је скраћивање радне недеље почело да се, засад стидљиво, помиње и код нас, пре свега код послодавца из технолошког сектора, што је по свој прилици мотивисано и потребом да се привуку – и задрже – они који су им најпотребнији: млади таленти.

М. Бекин

РЕДОВНА И ИЗБОРНА СКУПШТИНА ООИР ЗРЕЊАНИН

Стеван Радишић поново председник

Општинска организација инвалида рада (ООИР) Зрењанин, која броји око 5.500 чланова распоређених у 30 месних организација, одржала је 2. јуна ове године у Конгресној сали зрењанинског хотела „Војводина“ своју редовну и изборну Скупштину.

У радном делу скупа зрењанинских инвалида рада челни човек те организације, Стеван Радишић, поднео је Извештај о раду за 2021. годину, који су чланови Скупштине једногласно усвојили, као и Извештај о финансијском пословању и Извештај Надзорног одбора за 2021. годину. Усвојени су и Предлог плана рада и Предлог финансијског плана за 2022. годину.

Приликом подношења Извештаја о раду Стеван Радишић је, између осталог, рекао да су се чланови ОИР Зрењанин у претходној години успешно прилагодили обављању редовних активности у отежаним условима због пандемије и да су ипак извршили планиране задатке. Истакао је да ће акце-

нат активности у овој години бити на организовању излета како би се чланови поново окупљали и дружили након једне врсте изолације у доба пандемије, те да је у 2022. већ реализовано пет излета.

У другом делу рада одржана је Изборна скупштина на којој је једногласно за новог председника ООИР Зрењанин поново изабран Стеван Радишић. За потпредседника ове организације изабран је Цвијетин Милошевић из МО Лукићево. На Скупштини је изабрано седам чланова Извршног одбора и три члана Надзорног одбора. Чланови Скупштине су за делегата у Савез инвалида рада Војводине изабрали Стевана Радишића, а Стану Свиларов су предложили за председницу Савеза, Станка Нимчевића за потпредседника Савеза инвалида рада Србије и Стевана Радишића за потпредседника СИР Војводине.

Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине, која је присуствовала Скупштини, похвалила је рад зре-

Стеван Радишић

њанинске организације и поручила да ће их Савез и даље подржавати у раду.

Директор Филијале РФ ПИО Зрењанин, Дејан Димитријевић, и члан Градског већа Зрењанина за социјална и борачка питања, рад и запошљавање, Радован Вишекруна, похвалили су досадашњу сарадњу са ООИР Зрењанин и нагласили да су зрењанинским инвалидима рада врата увек отворена за помоћ и сарадњу.

М. Мектеровић

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Лекић најбољи спортиста

Руководство Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке у сарадњи са Комисијом за спорт, за своје чланове организовало је локалну Олимпијаду и то су уједно биле припреме за Регионалну и Олимпијаду трећег доба које ће се одржати у Врњачкој Бањи.

Пензионери су се такмичили у шаху, кошарци (извођење слободних бацања), малом фудбалу (шутирање на мале голове), стрељаштву, пикаду и брзом ходању. Пензионер који је освојио највише мадаља – четири је Радослав Лекић и он је уједно био најбољи такмичар.

Треба рећи и да ће се уз учешће четири екипе и ове године у општинском удружењу пензионера одржати традиционални Видовдански шаховски турнир.

Сл. К.

СКУПШТИНА ОО ИНВАЛИДА РАДА И ПЕНЗИОНЕРА ПИРОТ

Брига о чланству стални задатак

Крајем маја Општинска организација инвалида рада и пензионера Пирот одржала је редовну изборну Скупштину којој је присуствовало тридесетак чланова из градских и сеоских месних организација.

Извештај о четворогодишњем раду Скупштине поднео је Часлав Костић (на слици), председник организације. Костић је навео да се последње две године због пандемије радило у тешким околностима али су најбитнији задаци успешно реализовани, те да су, иако није било дружења и излета, редовно посећивани болесни и угрожени чланови.

– Не могу а да не поменем да су нас дочекивали са сузама у очима и да су били ганути што смо дошли. Очито, кад је најтеже, добра реч је најсана-

жнија, лековита – истакао је Костић и додао да чланови, којих има око 400, добро разумеју све то, те се зато међусобно поштују и влада изванредно другарство.

У протекле четири године, како је навео, пуно пажње је посвећено снабдевању чланства огревним дрветом по повољнијој цени и на отплату у десет рата, као и прехранбеним артиклима.

Председник Костић је посебно у извештају истакао сарадњу организације са локалном самоуправом, која финансијски помаже скромним средствима, као и сарадњу са сродним организацијама, посебно прокувачком. Подсетио је и да је у протеклом четворогодишњем мандату учињено све како би се створили бољи услови за рад – реновиране су просторије

Општинске организације да би се чланови угодније осећали када ту бораве.

Након извештаја Часлава Костића, који је једногласно усвојен, Скупштина је јавним гласањем изабрала Надзорни и Извршни одбор. За председника Скупштине једногласно је изабран поново Часлав Костић, коме ће ово бити трећи мандат.

Стево Панакијевски

Богат програм у јуну

Удружење пензионера Аранђеловац организовало је 23. јуна излет на Златибор. Путници су уживали у војњи гондолом и у природним лепотама ове дивне планине, а посетили су и Овчар бању и манастир Благовештење.

Већ 25. јуна мешовита певачка група овог удружења имала је запажен наступ на Фестивалу хорова ветерана у Великој Плани, где су извели програм „Прело под Букуљом“.

Истог дана у Рачи су одржани Шести културно-спортски сусрети пензионера Шумадије, а учествовало је свих седам општина шумадијског региона. Десето-члана екипа УПО Аранђеловац (на слици) убедљиво је освојила прво место, испред Тополе, Лапова, Баточине, Раче, Крагујевца и Кнића. УПО Рача је побрала све похвале

и захвалност за изузетно успешну организацију сусрета.

Проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије и Покрета трећег доба Србије, уручио је Велики победнички пехар предводнику екипе Аранђеловца, Танасију Младеновићу.

Домаћин наредних сусрета биће општина Кнић. **М. М.**

ЛЕСКОВАЦ

Брига о старима приоритет

Удружење пензионера Лесковац затражило је од Градског већа хитно отварање „Канцеларије за старе“, у оквиру редовне активности локалне самоуправе овог града.

Према последњем републичком попису, на подручју које покрива град Лесковац живи око 35.000 пензионера, од којих њих 11.000 са најнижим примањима. У целом Јабланичком округу, од 148.206 становника, корисника пензије је око 43.480, углавном старосних.

Лесковачко Удружење пензионера се зато обратило председнику државе, надлежном републичком

министарству и локалној самоуправи да се овај вишегодишњи проблем некако реши.

Предложили су формирање „Канцеларија за старе“ која би сачинила евиденцију свих угрожених грађана и водила бригу о њима како би им старост бар мало била олакшана. Ово се нарочито односи на сеоска самачка

старачка домаћинства, стоји у званичном захтеву овог удружења.

Оснивање „Канцеларије за старе“ и увођење геронтодомаћица на терену периферних месних заједница, донекле би поправило тренутно стање, истичу једногласно у овом најстаријем лесковачком удружењу. **Т. С.**

Санирана оштећења на згради

Зграда Удружења пензионера београдске општине Палилула претрпела је оштећења због радова на оближњем градилишту. Попуцали су спољни и унутрашњи зидови тако да је била неопходна санација насталих оштећења. После санације службених просторија у приземљу, завршени су радови на првом спрату, тако да су добили укупно 170 квадрата корисног простора. Пет обновљених канцеларија на спрату биће издато у закуп како би могли да финансирају свакодневне активности.

Удружење пензионера Палилула склопило је пословну сарадњу са Планинком из Куршумлије, која газдује Пролом и Луковском бањом, тако да пензионери са највеће београдске општине могу да бораве под повољним условима у наведеним бањама.

– Ускоро би требало стотину пензионера да проведе десет дана у Пролом и Луковској бањи. Уз приложени ваучер и уплату аконтације од 5.000 динара, остали део аранжмана моћи ће да отплате у шест месечних рата. Обезбеђен је превоз и заинтересовани чланови могу да путују у наведене бање у јуну и октобру. Од почетка године организовали смо пет излета до Качарева, Буковичке бање, манастира Тумане и Лелић, на Сребрно језеро, којима је обухваћено 280 пензионера – каже председник Зоран Аврамовић (на слици).

Од Фонда ПИО добили су 540.000 динара на име хуманитарне помоћи за најугроженије пензионере. Поделили су 250 пакета појединачне вредности од 3.000 динара.

Склопљена је сарадња са једном осигуравајућом кућом па заинтересовани могу повољно да се осигурају. Захваљујући сарадњи са приватном стоматолошком ординацијом, пензионери могу да користе услуге зубара са попустом од 20 одсто.

М. Ашковић

КОВАЧЕВАЦ

Наступ за кориснике Дома

Недавно су корисници Дома за стара лица „Луг“ у Ковачевцу код Младеновца имали прилику да уживају у лепом културно-уметничком програму. Извели су га пензионери – чланови КУД „Доња Јасеница“, организованог при Општинској организацији пензионера Смедеревске Паланке.

Кориснике Дома увесељавали су свирачи, играчи, певачи, рецитатори, глумци, а задовољна публика их је све наградила аплаузом. Уз поздрав, договорено је и ново виђање. **Сл. К.**

БЕЛА ПАЛАНКА

Обишли Ћавољу варош

Осмог јуна ове године Удружење пензионера „Курило“ из Беле Паланке организовало је једнодневну екскурзију до Пролом бање и Ћавоље вароши. На излет је кренуло више од 40 белопаланачких пензионера.

Све је протекло у најбољем могућем реду, а излетници су се вратили са пуно позитивних утисака. По завршетку екскурзије организован је заједнички ручак у Пролом бањи.

У овом удружењу кажу да су у плану и нови излети али на јесен, кад мало прођу летње врућине. **М. С.**

СВРЉИГ

На јесен у бање

Ове године на рехабилитацију у бањама Србије о трошку Фонда ПИО отићи ће 67 пензионера из сврљишког краја. Највише места, 48 добили су старосни пензионери, 12 породични и седам инвалидски. Пензионери су највише интересовања исказали за Нишку бању, затим Врњачку и Сокобању, Пролом бању, Врањску бању и највећем броју њих су захтеви и удовољени, каже Славиша Матејић, председник Удружења пензионера Сврљиг. Право на опоравак користиће у септембру и октобру када се заврши туристичка сезона. Иначе, за овај вид рекреације пријавило се око 200 сврљишких пензионера. **С. Ђ.**

ПУ НИШ

Хероји и у миру

Представници Удружења пензионера Полицијске управе Ниш присуствовали су 4. јуна 2022. откривању споменика борцима погинулим на Косову и Метохији, у касарни „Војвода Петар Бојовић“ у месту Доње Синковце код Лесковца.

Према речима Видоја Видојевића, секретара Удружења, полагању венаца и цвећа присуствовао је велики број породица погинулих, као и представници војног и полицијског врха и црквени великодостојници свих вероисповести.

Сутрадан, 5. јуна, чланови овог удружења из Ниша учествовали су у такмичењу риболоваца које су организовали војни ветерани. Такмичење је одржано на Нишави, у приградском насељу Медошевац код Ниша, где је после сервиран и ручак, спремљен од уловљене рибе.

Горан Стојковић, представник Удружења пензионера ПУ Ниш, освојио је прво место и златну медаљу, известила нас је Живана Спасић, председница Удружења.

После проглашења победника настављено је дружење уз рибљу чорбу и музику. **Г. О.**

ТРСТЕНИК

Редовне активности

У Општинској организацији пензионера у Трстенику неометано теку планиране активности. У клубу се окупља и дружи један број пензионера уз понеко пиће, играју шах, карте, домине и тако проводе слободно време. На консултације са руководством организације или да преузму неки пакет долазе представници месних организација...

– Упркос пандемији коронавируса, планирани послови се обављају. Завршили смо упис огрева који се уредно испоручује. Наставили смо са давањем позајмица члановима, право на бањски опоравак добило је 127 пријављених пензионера... Редовно посећујемо социјално угрожене и болесне пензионере. Месне организације такође успешно раде, мада код већине њих има проблема са недостатком простора за дружење. У августу нас очекује изборна скупштина на којој ћемо поднети и детаљан извештај о реализованим активностима. Настављамо и са поделом пакета угроженим и болесним члановима – каже председник Општинске организације пензионера у Трстенику Миленко Вучковић (на слици). **Д. И.**

МИРИЈЕВО

Интерактивна радионица

Центар за одрживи развој и безбедност саобраћаја – ЦОРБС реализовао је у просторијама Удружења пензионера „Треће доба“ београдског

насеља Старо Миријево део пројекта „Живот годинама“ који је суфинансиран средствима из буџета Градске општине Звездара. Пројекат је конципиран као подстицајни за психичко и физичко здравље сениора.

Тема догађаја који је организован 26. маја 2022. био је Светски дан пчела. Више од тридесет посетилаца, чланова удружења, кроз интерактивну радионицу су учили, размењивали идеје и искуства о значају пчела и начинима на које сви можемо да допринесемо заштити животне средине, саопштено је из ЦОРБС-а.

Г. О.

МИРИЈЕВО

Треће доба обележило славу

Удружење пензионера „Треће доба“ београдског насеља Старо Миријево обележило је своју славу Свети Ћирило и Методије. Обред је обављен у просторијама Удружења, а поред свештеника храма Светог пророка Илије и домаћина, председника Удружења Душана Матића, слављу су присуствовали чланови удружења и званице из Градске општине Звездара. Представник Градске општине Звездара Душан Игњатовић честитао је славу члановима Удружења и истакао да ГО Звездара подржава рад овог удружења и да ће то чинити и убудуће, како је рекао, „за добробит наших пензионера“.

У сали Месне заједнице Старо Миријево, током вечере, заслужним члановима Удружења додељене су захвалнице, након чега је уз музику настављена прослава. Захвалница је уручена и Милошу Мићићу, старешини храма Светог пророка Илије, за несребичну подршку раду Удружења.

Д. М.

БАЈИНА БАШТА

Братимили се са Братунцем

У низу активности Удружења пензионера из Бајине Баште су и посете другим удружењима.

Из једне такве посете Братунцу из Републике Српске, родила се идеја о братимљењу, коју су сви радо прихватили.

Чин братимљења обављен је 17. маја 2022. када је делегација из Бајине Баште боравила код колега из Братунца. Том приликом потписана је повеља о братимљењу. У име домаћина учинио је то председник Лука Јовановић и први човек УП Бајина Башта Недељко Ракић (на слици).

– Овим чином још више ћемо повећати сарадњу и чешће се дружити. Имамо понуду из Сокобање да се братимимо са тамошњим удружењем пензионера. Исти је случај и са Чачком. Послове братимљења са њима требало би да довршимо до краја ове године – каже Недељко Ракић.

М. А.

КИКИНДА

Редовна Скупштина пензионера

Градско удружење пензионера Кикинда одржало је 25. маја редовну седницу на којој су разматрани извештаји о раду за 2021. годину, као и планови рада и висина чланарине за 2022. годину.

Седници су, поред већине чланова скупштине, присуствовали председник Савеза пензионера Војводине Милан Ненадић и директорка кикиндске филијале Фонда ПИО Весна Ђукановић. Рад Удружења је позитивно оцењен, а истакнуте су и предности чланства.

Из Градског удружења пензионера позивају све да дођу у просторије Удружења и упознају се са свим погодностима које оно нуди својим члановима.

Г. О.

У РАШКИ И ПОРТИ МАНАСТИРА СВЕТИХ БЛАГОВЕСТИ У ГРАДЦУ

Дани Јелене Анжујске

Поред Рашких духовних свечаности, једне од темељних културних манифестација у општини Рашка, и културно-туристичких Ибарских сусрета – Немањинских дана у Баљевцу, у организацији Етно уметничког клуба „Черешки“, Дани краљице Јелене Анжујске су још једна манифестација коју од 2006. године с великим успехом организује сестринство манастира Градац у сарадњи са Туристичком организацијом Рашка, Центром за културу „Градац“ и општином Рашка.

Од првих година ове манифестације, када су јој културне обресе утемељили познати краљевачки новинар Милан Глишовић и Друштво српско-француског пријатељства, данас је мало шта остало. Полако су се изгубила некадашња масовна окупљања мештана Градца и околних села који су у порти манастира Светих благовести после јутарње литургије били у прилици да се упознају са најзначајнијим традиционалним вредностима овог краја и

Фото: Јосиф Распоповић, Центар за културу „Градац“

посебно са радом домаћичке школе Јелене Анжујске, српске краљице и мајке краљева Драгутина и Милутина.

Ове године Дани краљице Јелене имали су више савремени „академски“, а мање просветитељски народни карактер. Према идејном пројекту монахиње Нине Неранчић, која већ годинама уобличава ову манифестацију, овогодишњи дани посвећени Јелени Анжујској организовани су кроз неко-

лико радионица и трајали су пуних пет дана. Манифестација је почела у манастирској порти у Градцу радионицом израде мозаика „Каменчић један сам није вредан“ и луткарском радионицом „Кад процвета јоргован“, која се потом у формату перформанса преселила на градски трг у Рашки. У Дому културе, поред трибине посвећене ходочасницима лепоте, одржан је и концерт групе „Неверне бебе“, а у галерији Центра за културу

„Градац“ организована је аудио изложба „Јасеновац – логор смрти, земља живих“. У Спомен соби Центра под називом „Рашка ратна престоница Краљевине Србије 1915.“ приређена је трибина „Књига је огледало света“ на којој се беседило о књигама Милоја Радовића.

Завршног дана свечаности посвећене знаменитој српској краљици, свету литургију улепшали су црквени хор „Свети Ђорђе“ и дечји црквени хор „Ђурђевак“ при цркви Св. Георгија из Ужица. Потом је приређена изложба радова мозаика и кашираних „оживљених живописа“ насталих у радионицама, као и изложба гастрономије рашког краја, где је ЕУК „Черешки“ промовисао свој 18-годишњи рад кроз шест радионица и најавио сајам у Баљевцу 10. и 11. септембра.

Манифестација је завршена концертном електричног гудачког квартета Dinamika Music и рок групе „Руља“, уз послужење војничким пасуљем из гарнизона Војске Србије у Рашки.

Миле Јаснић

НИШ

Витезови „запосели“ Тврђаву

Међународни фестивал витезова „Заштитници тврђаве“ организован је шести пут унутар зидина древне нишке Тврђаве. Интересовање за ову несвакидашњу манифестацију било је велико, а бројна витешка удружења из земље и иностранства представила су средњовековни начин живота, одећу из тог периода, витешку опрему, оружје...

Посетиоци фестивала су имали прилику да виде како се некада израђивала опрема за витезове али и да чују нешто више о оружју и начину живота у средњем веку. У оквиру појединачних

и групних борби савремени витезови су показали умеће, спретност и издржљивост, а посебну пажњу и интересовање приву-

кле су борбе у којима је учествовало више од десет бораца.

Осим званичног програма организоване су и игре за посетиоце. Деци старијег узраста и свима који имају такмичарски дух представљене су средњовековне друштвене игре у којима су могли да испробају своје способности. Посетиоци су имали прилику да гађају мете средњовековним луком и стрелом а најпрецизнији стреличари су добили пригодне поклоне.

Иначе, манифестација је организовала витешка дружина „Змајева грива“, уз покровитељство Градске општине Црвени крст, јавних градских установа и бројних пријатеља фестивала.

Љ. Глоговац

Електронска евиденција предмета

? М. А., Лесковац: Како могу да се информишем о томе у којој фази решавања је захтев који сам предао Фонду за пензијско и инвалидско осигурање?

Одговор: Информације о статусу предмета у електронској евиденцији Фонда ПИО можете добити на шалтеру филијале ПИО која је надлежна за доношење решења, уз личну карту на увид. Такође, можете служби Контакт центра РФ ПИО да путем мејла доставите јединствени матични број грађана на адресу kontakt@pio.rs. Крећање предмета можете пратити и лично на сајту Фонда ПИО –

www.pio.rs, уз унос ЈМБГ подносиоца захтева и броја предмета или пин кода који се, на лични захтев, може добити на шалтеру филијале ПИО.

Уколико желите детаљније информације о току поступка, потребно је да се обратите референту који је одређен за спровођење поступка и доношење решења по Вашем захтеву, а на основу увида у списе предмета.

Може ли да се доплати стаж осигурања

? Л. М., Петровац: Мој отац има 39 година, 11 месеци и 22 дана радног стажа, недостаје му још осам дана да оствари право на пензију. Међутим, над привредним друштвом у којем је био радно ангажован је отворен стечај. Да ли постоји могућност да се доплати радни стаж од осам дана без заснивања радног односа и тако оствари право на пензију?

Одговор: У писму нисте навели колико година има Ваш отац. Уколико је Ваш отац навршио 65 година живота, довољно је да има навршених најмање 15 година стажа осигурања да би остварио право на старосну пензију.

Ако Ваш отац нема 65 година живота, али има навршених 59 година и шест месеци, може остварити право на превремену старосну пензију ако има остварених 40 година стажа осигурања.

Законом о ПИО прописано је да одређена лица могу самостал-

но плаћати доприносе за ПИО и на тај начин остварити стаж осигурања, те се Ваш отац може укључити у ову врсту осигурања и на тај начин намирити недостајући стаж. Услов за то је да је незапослен, односно да га је претходни послодавац одјавио са осигурања, да није корисник пензије у некој од држава са којима Србија има потписан споразум о социјалном осигурању, као и да није навршио године живота које су законом прописане као услов за остваривање права на старосну пензију.

Привремени и повремени послови

? В. С., Градиште: Ако лице ради по уговору о привременим и повременим пословима, да ли му то време проведено на раду улази у радни стаж и како се обрачунава?

Одговор: Да би се регистровао стаж лицима која обављају привремене и повремене послове, потребно је да су такве особе уредно пријављене на осигурање и одјављене из осигурања, и да су за њих плаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање.

Привремени и повремени послови могу се обављати са пуним радним временом и са непуним радним временом код једног или код више послодавца до пуног радног времена. Уколико се привремени и

повремени послови обављају код једног послодавца са пуним радним временом цео месец или део месеца, али у континуитету, у стаж осигурања се признаје цео месец, односно цео период рада, укључујући и суботе, недеље и дане празника, под условом да је допринос за ПИО плаћен на основицу коју чини уговорена накнада, односно на најнижу основицу уколико је уговорена накнада мања од најниже основице.

Ако је лице обављало привремене и повремене послове

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

са пуним или непуним радним временом, али не цео месец него одређени број дана у месецу са прекидима, у стаж осигурања признаје се онолико дана колико је лице провело у обављању привремених и повремених послова. У овом случају у стаж осигурања при-

знају се само радни дани а не и суботе, недеље и дани празника, уколико лице није радило у тим данима. И у овом случају потребно је да је допринос за ПИО плаћен најмање на сразмерни износ најниже основице која одговара времену проведеном на раду.

Утврђивање процента телесног оштећења

? З. М., Београд: Решењем Фонда ПИО утврђен ми је потпуни губитак радне способности као последица болести. Може ли Фонд да ми изда решење о процени (проценту) инвалидитета које ми траже за остваривање права код одређених попушта?

Одговор: Процент телесног оштећења утврђује се на основу другачијих критеријума од оних који се примењују приликом утврђивања губитка радне способности и права на инвалидску пензију. Критеријуми за утврђивање процента телесног оштећења дефинисани су Правилником о утврђивању процента телесних оштећења. То значи да се на основу решења о признатом праву на инвалидску пензију не може издати уверење о проценту телесног оштећења.

Уколико нисте подносили захтев за утврђивање процента телесног оштећења и немате решење Фонда о проценту телесног оштећења, потребно је да најпре покренете овај поступак. Захтев се подноси филијали ПИО према месту пребивалишта, попуњавањем прописаног обрасца који можете добити у шалтер сали филијале ПИО или одштампати са сајта Фонда – www.pio.rs. На обрасцу захтева наведен је списак документације која се прилаже уз захтев.

Сабирање стажа регулисано споразумом

? А. К., Бор: Колегиница има 2,5 месеца стажа у Србији, а са хрватским стажом има више од 15 година. Да ли може да стекне статус пензионера у Србији?

Одговор: Између Републике Србије и Републике Хрватске постоји споразум о социјалном осигурању којим је прописано сабирање стажа оствареног на територији обе државе потписнице споразума када се процењује испуњеност услова за стицање пензије. Међутим, уколико је у једној од држава уговорница остварен стаж краћи од 12 месеци, у тој држави се

не остварује право на новчано давање по основу пензије. Стаж краћи од 12 месеци ће преузети друга држава уговорница на свој терет, као да је тај стаж навршен према њеним правним прописима. Дакле, у случају који наводите, не постоји могућност остваривања права на пензију у Србији јер је на територији Србије остварен стаж у трајању краћем од 12 месеци.

УКРШТЕНИЦА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ОСОБИТО, ПОСЕБНО ДОБРО	РЕКА У СЛОВЕНИЈИ	РАСТ, УЗРАСТ	СЛОЈ КОРЕ ПЛУТЊАКА	СРЕДЊО- ВЕКОВНИ ВИТЕЗОВИ	ЕНИГМАТСКЕ НОВИНЕ (СКР.)	ВЕШТИНА ПРАВЉЕЊА САПУНА
ХИТНО, БРЗО							
УВАЛА ИЗМЕЂУ ДВА БРДА							
ИЗВИЂАЧ, ИЗВИДНИК						СИМБОЛ ФОСФОРА ПИЋЕ	
ЛЕТОВАЛИШТЕ КОД ДУБРОВНИКА							
СИМБОЛ РАДИЈУМА			ГРАД У АЛЖИРУ КИРИЈА ЗА СТАН				
ОЗНАКА ЗА АЛТ		ОЗНАКА ЗА СЕВЕР КОПНО УЗ ВОДУ		ИНСТИТУТ ПЕДАГОШ. ИСТРАЖИВ. ЗЛАТО (ФР.)			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ИМЕ ВАЈАРА ЛОГА СТАНОВНИК ОПАТИЈЕ				ИНВЕСТ. ФОНД (СКР.) ДЕО ХЕКТАРА		
РЕДОМ РУШИТИ, СВАЉИВАТИ							
ПОЉСКА АКАДЕМИЈА НАУКА (СКР.)				ВОДЕНИ ЉУСКАР ОБНОВИТИ, ОЗДРАВИТИ			
РЕЧНИ РИБАР					ПРЕДЛОГ: ПРЕМА СЕЋИ У КОРЕНУ		
ИМЕ КОЗАКА БУЉБЕ						ОЗНАКА ЗА ЦЕНТ РЕЛИГИЈА (СКР.)	
ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		ЈЕЗЕРО У ФИНСКОЈ ИЗАСЛАНИК					
РЕКА У СИБИРУ							
ВРСТА ВИШЊЕ							
ОЗНАКА ЈЕДИНИЦЕ ЗА РАДИО- АКТИВНОСТ			СИМБОЛ ЗА АКТИВНИЈУМ ВРСТА ПАПАГАЈА			ЛУКА У МАЂАР- СКОЈ НА ДУНАВУ	СТАРИ СЛОВЕН
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МЕСАРСКА СЕКИРА БОКСЕРСКИ КЛУБ						
БОЈА ПЕВАЧКОГ ГЛАСА							
ПРЕВЛАКА НА МАЛАКИ				ОСТРВО НА ЈАДРАНУ			

ОСМОСМЕРКА

N	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4	☒						
5							☒
6	☒				☒		
7						☒	
8			☒				
9		☒		☒			
10							
11						☒	
12							

ВОДОРАВНО: 1. Човек који воли своју домовину, родољуб, 2. Град у Италији, 3. Сладак, 4. Учесници у неком догађају, 5. Индонежанска новинска агенција, 6. Звук, глас – Килопонд (скр.), 7. Место у Црној Гори, код Жабљака – Ознака за реомир, 8. Иницијали руског баснописца Крилова – Велика држава у Азији, 9. Хемијски симбол сумпора – Ознака за север – Дугачак и дубок прокоп у земљи, 10. Обрадити земљу мотиком, 11. Ранија светска оперска певачица, Марија – Међународна ознака за Луксембург, 12. Трећа река по величини у Јужној Америци.

УСПРАВНО: 1. Поморско-обалски сектор (скр.) – Међународна ознака Аустрије – Велико у висину, 2. Уобичајени назив за Атлантски океан – Удубљење у ледњаку, 3. Пољопривредна вучна машина – Једињење настало дејством киселина на базе, нитрати, 4. Раства, растајање – Пољска Академија Наука (скр.), 5. Италијански фудбалски клуб из Милана – Врста ликера, 6. Крпа за брисање – Јужни ветар старих Грка – Хемијски симбол за калијум, 7. Име глумца Кертиса – Пропис, закон.

АНАГРАМ

Па је Л' ОНА ИМЕ ЗНАЛА,
францускога великана
творца „Земље“, „Жерминала“
и овога ту романа.

Да ли сте знали ...

– да Ливрарија Бертранд, место за лисабонске библиофиле, отворена 1732. године, држи Гинисов рекорд као најстарија књижара на свету која и даље непрекидно ради? Овај бренд данас има више од педесет књижара широм Португалије.

– да је Barnes Noble Bookstore по површини највећа књижара на свету? Ова огромна продавница која се налази на углу Пете авеније и 18. улице у Њујорку, простире се на површини од четрнаест хиљада квадратних метара и има полице дужине од 20 километара.

– да је Буенос Ајрес незванична светска „престоница књижара“ света, са више књижара по становнику него било који други град на свету (око 25 књижара на 100.000 становника)? El Ateneo Grand Splendid је једна од његових најпознатијих и најлепших књижара – први пут је отворена као позориште 1919, десет година касније претворена је у биоскоп а од 2000. је књижара.

– да је вероватно најпознатија књижара на свету Shakespeare and Company која се налази у Паризу? Отворена је 1919. године а пошто су тада књижари били често и издавачи, њен тадашњи власник познат је по томе што је објавио роман Уликс, Џејмса Џојса. Књижара је била затворена током нацистичке окупације Париза током Другог светског рата, пошто нису желели да продају књиге нацистима.

– да се најуникатнија књижара на свету, Аква Алта, налази на каналима Венеције, због чега је добила надимак „плутајуће књижаре“? Основао је Луиџи Фрицо 2004. године. Аква Алта има чамце на весла, пластичне канте, па чак и гондолу пуне књига јер – кад почне сезона „високих вода“ у Венецији, књиге ће плутати нештећене.

– да је велшко село Хаи-он-Вие дом књижаре Хонести, као и дом за још 40 књижара (село има 1.400 становника)? Село има и свој књижевни фестивал али је најпознатије по огромној оазис књига на отвореном. Полице су без надзора, постоји једноставно кутија за плаћање у коју купци сами убацују новац.

– да је најстарија српска књижара „Геца Кон“, која се налази у Кнез Михаиловој улици у Београду, први пут отворена 1901. године и носи име власника, најстаријег српског издавача, књижара и мецене, који је убијен у Другом светском рату? Књижара је прошле године поново отворена после реновирања.

Лековите мисли

Код других нас нервира оно што код себе не примећујемо.

Глас разумних не треба да се изгуби у галами грлатих!

Пријатеља држите за реч, а непријатеља на одстојању.

Не разбијајте ми илузије. Не могу да се залепе!

Чистоћа је постала луксуз. Нарочито чист образ!

Душан Старчевић

Цена добротe

Тек кад нешто изгубиш, шта си имао, схватиш.

Велики људи не носе увек велике ципеле.

Нисмо ми од јуче! Ми смо од прекјуче.

Од свих љубави самољубље најдуже траје.

Доброту цене они без цене.

Стево Бздилик

Птичја перспектива

Навике се лако стекну а одвике врло тешко.

Из птичје перспективе могу да се уоче крупне ствари.

Има фалинку у глави. Празна је.

Слепа љубав се касније претвори у ћораву посла.

Шупљи људи јако звече.

Рад је створио човека а нерад га обогатио.

Радивоје Јевтић Јенки

Летњоризми

Ко нема оријентацију у животу, не може му помоћи ниједан компас!

Ко ради, тај и греши, ко неће да ради, греши још више!

Дочекао је пензију, као професионални чекач!

Није све у новцу! Нешто је и у новчанику!

Победио је себе! Због тога тугује!

Пронашао је срећу у малим стварима – скупоценим дијамантима!

Невен Шијаков

Трећа срећа

Ковача све мање. Стихоклепаца све више.

Брак ми је постао љуштурса. Љуштим кромпир.

Да постоји трећа срећа, не бисмо тражили детелину са четири листа.

Не завлачите нам руку у џеп – празан је.

Ко тебе каменом, ти њега колачем.

Радомир Станојковић

Домовина

Домовина ти је тамо где ти је душа. Зато имај душу да би домовину у њој могао чувати.

Ситних лопова је све мање. Организовали су се у еснафе међународног организованог криминала.

За славу се треба одрећи живота, да би се и после смрти живело!

Где се удара ђоном, боси немају шта да траже.

Искусни атеиста клечи испред свога бога, али му и даље не верује.

Живан С. Филиповић